

HRVATSKI VOJNIK

Broj 7. Godina I. 12. studenoga 2004. www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR - brigadni general Walter Spindler,
zapovjednik kabulske multinacionalne brigade

**Iznimno sam zadovoljan doprinosom i
profesionalnošću hrvatskog kontingenta**

STOCKHOLM

SAD zainteresirane za švedske podmornice

Svedska vlada odobrila je posudbu jedne od svojih podmornica klase Gotland Sjedinjenim Američkim Državama. Podmornica, koju vodi švedska posada, sudjelovat će u vježbama ratne mornarice SAD-a i djelovat će na obje obale sjevernoameričkog kontinenta. Najam će početi početkom 2005., i trajat će otprilike godinu dana.

Očekuje se da će ta suradnja unaprijediti švedske mogućnosti sudjelovanja u mirovnim operacijama,

a objema stranama omogućiti napredak u razvoju podmorničkih sustava, senzora i materijala.

BUDIMPEŠTA

Mađari odlaze nakon izbora?

konca ove godine, no produljuje se zbog nadolazećih izbora.

Inače, ispitivanja pokazuju da je većina Mađara protiv prisutnosti svojih vojnika u Iraku.

BERLIN

Njemački tenkovi ostaju na Pirinejima

Na marginama sastanka svojih predsjednika vlade, njemački ministar obrane Peter Struck (lijevo) i njegov španjolski kolega Jose Bono (desno) obznanili su da će Berlin produljiti najam svojih 108 tenkova Madridu do 2016. godine "u svrhu intenziviranja postojeće suradnje dviju zemalja na polju konvencionalne

tehnologije obrane". Inače, posudba je realizirana na temelju ugovora iz 1995. U budućnosti se ponajprije očekuje suradnja na programu razvoja zrakoplova Eurofighter, pomorskih komunikacija i projektila za helikoptere tipa Tiger.

NORFOLK

Pad stršljena iznad grada kocke

Devetog studenog, netom nakon polijetanja iz zračne baze Nellis u Las Vegasu, avion tipa F-18 Hornet srušio se 20-ak kilometara sjeverno. Srećom, avion se srušio u slabo naseljenoj

zoni, a pilot (čiji identitet nije objavljen) se uspješno katapultirao i u dobrom zdravstvenom stanju zbrinut je u bolnici svoje baze.

Avion je, inače, sudjelovao u redovnoj vježbi, a uzroci nesreće još se istražuju.

NEW DELHI

Indijci lete visoko

Helikopter indijskog ratnog zrakoplovstva Cheetah 4. u studenom je postigao svjet-

ski rekord prizemljivši se na nadmorskoj visini od 23 220 stopa (cca 7070 metara), na točki Saserkangri u području Himalaja.

Piloti helikoptera, pukovnika Butolu i bojnika Sharmu motivirala je činjenica da je prijašnji rekord u srpnju ove godine postavio također indijski helikopter Cheetah, međutim, ne u svrhu nadmetanja za Guinessa, nego zbog spašavanja jedne alpinističke ekspedicije.

Inače, helikopteri Cheetah i Cheetal sastoje se od lakog trupa i snažnog motora. Takva kombinacija lakoće i snage rezultirala je strojem koji može djelovati i u najtežim uvjetima.

OTTAWA

Saga Chicoutimi se nastavlja

Otkad su u Ujedinjenom Kraljevstvu obavili primopredaju kanadske podmornice HMCS Chicoutimi, ona još nije bila u svojoj državi. Ipak će iz Škotske biti transportirana u Halifax, objavio je viceadmiral Bruce MacLean zapovjednik kanadske ratne mornarice. "To je najbolji način da se Chicoutimi popravi i u najkratčem roku vrati u službu" - dodao je. Transport, koji će se najvjerojatnije obaviti poseb-

nim namjenskim plovilom, stajat će oko dva i pol milijuna dolara, a to će biti nakon provedenog natječaja, te ovisno o vremenskim prilikama i mogućnostima transportnog plovila.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mophr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mophr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mophr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mophr.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@mophr.hr), Domagoj VlahovićNovinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,
Josipa PericaFotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,
Dubravko KovačGrafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mophr.hr)

Redaktor: Danica Pajic

Lektor: Lidiya Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852Tajnica redakcije: Jasmina Augustić
tel: 4568-041;
fax: 4551-852**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 236000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.
 Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@mophr.hrU članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA****Brigadni general Walter Spindler, zapovjednik kabulske multinacionalne brigade**

Doista sam zadovoljan hrvatskim doprinosom. Posebice kada govorim o vojnoj policiji. Način na koji odraduju posao ovdje sjajan je. Isto mislim i o radu vaših stožernih časnika u zapovjedništvu KMNB-a

Strana 4**Predsjednik Republike Stjepan Mesić posjetio Središte za obuku pješaštva Šibenik**

Istaknuvši kako je impresioniran vježbom ročnika kojoj je nazičio tijekom posjeta šibenskom Središtu za obuku pješaštva, Mesić je zaključio da je i to dokaz učinkovitosti rada Središta, napominjući kako u nedostatku materijalnih resursa ljudski potencijal dolazi do izražaja

Strana 8**Središnja knjižnica ZZIO-a**

Živimo u informacijskoj eri i multimedija je općeprišutna riječ. Neki misle da će s njezinom pojavom knjiga otići u zaborav. Neće, i dalje će ostati u modi i ostati predmet zanimanja. Samo ćemo je dobivati na različite načine, na papiru, ali i elektronski

Strana 12**Talijanska vojska u tranziciji**

Dok narasle međunarodne obveze Italije i prijelaz na potpuno profesionalnu vojsku zatijevaju sve više novca, proračunska ograničenja su zapreka uspješnom funkcioniranju obrambenog sustava

Strana 21

Naslovnicu snimio Predrag MIKULIĆ

brigadni general Walter Spindler

Zapovjednik kabulske

multinacionalne brigade

- **izbori** - golemi uspjeh za Afganistan
- **izvanredna suradnja** koaličkih snaga i afganistanskih sigurnosnih partnera
- **od iduće godine** Turska preuzima zapovijedanje ISAF-om
- **Hrvatska vojna policija** ima sve standarde kao sve vojno-poličijske snage NATO-a

Iznimno sam zadovoljan doprinosom i profesionalnošću hrvatskog kontingenta

Doista sam zadovoljan hrvatskim doprinosom. Posebice kada govorim o vojnoj policiji. Način na koji odraduju posao ovdje sjajan je. Isto mislim i o radu vaših stožernih časnika u zapovjedništvu KMNB-a. Dostigli ste sve standarde koje trebate dostići i vjerujem da nema toga što niste u stanju ispuniti. To znači da vaša vojna policija ima sve standarde kao sve vojno-poličijske snage NATO-a. Možda čak i bolje od nekih vojno-poličijskih postrojbi NATO-a

Napisao i snimio
Predrag MIKULIĆ

Zapovjednik KMNB-a
treba znati za koga toč-
no radi, jer mi smo prije
svega snage za pomoć
što znači da trebamo
nekome pomoći, a po-
mažemo afganistansku
policiju i vojsku (AMF -
Afghanistan Military For-
ces i ANA - Afghanistan
National Army)

Brigadni general Walter Spindler zapovjednik je kabulske multinacionalne brigade (KMNB), koja je s otpriklje 3200 vojnika udarna snaga misije ISAF. Na ovu je dužnost došao s dužnosti zapovjednika njemačko-francuske brigade 27. srpnja 2004. godine. Prije toga je obnašao mnogobrojne odgovorne dužnosti u njemačkoj vojsci, kako u zemlji tako i u inozemstvu, za što je i odlikovan sljedećim odličjima: Bundeswehr, Ehrenkreuz in Gold (GE); Officer de l'Ordre Nationale du Mérite (FR); Meritorious Service Medal (US). Spremno se odazvao molbi da za naš časopis prokomentira trenutačnu situaciju u Afganistanu, ulogu i izazove s kojima se suočava misija kao i doprinos hrvatskog kontingenta unutar KMNB-a.

Koји су најvažniji izazovi s kojima se suočava zapovjednik KMNB-a, posebice s obzirom na multinacionalno okružje i na poteškoće koje ova misija nosi sa sobom?

Prije svega zapovjednik KMNB-a treba znati za koga točno radi, jer mi smo prije

svega snage za pomoći, što znači da trebamo nekome pomoći, a pomažemo afganistansku policiju i vojsku (AMF - Afghanistan Military Forces i ANA - Afghanistan National Army). Pri tome dakle prije svega zapovjednik treba uložiti svoje napore. Nadalje je bitno znati što treba činiti pri tome. Treba li ih obučavati, uvažavati ili nešto treće. Treća stvar koju treba znati jest odgovor na pitanje tko je taj tko ne bi volio da mi asistiramo našim afganistanskim sigurnosnim partnerima i afganistanskom narodu. Odgovoriti na ta tri pitanja posao je koji zahtijeva permanentan rad i to je izazov.

Idući dio vašeg pitanja odnosi se na to s kim se sve to realizira, posebice s obzirom na rad u multinacionalnom okružju. Pored toga moram promišljati i analizirati kako mogu ispuniti ovu misiju, koju su mi dodijelili moji nadređeni, poštujući pri tome različita pravila angažiranja različitih nacija koje imamo. Idući izazov za mene je, sa zajedničkim ciljem, kreirati sinergijski učinak od 28 nacija koje rade

u sastavu KMNB-a. Kroz realiziranje tog sinergijskog učinka treba, dakle, dobiti više nego što je sami zbroj tih 28 nacija. Dakle, svakodnevno moram odgovoriti na četiri pitanja: Kome moram asistirati, protiv koga, čineći što i s kojim snagama? To je najvažniji izazov za zapovjednika KMNB-a.

Na temelju činjenice da ste na dužnost zapovjednika KMNB-a došli s dužnosti zapovjednika njemačko-francuske brigade (GFB - German-French Brigade), možete li napraviti kratku usporedbu tih dužnosti?

Mogao bih navesti tri glavne sličnosti, ali i tri razlike. Prije svega, zapovjednik je uvijek odgovoran za svoje vojnike, u ovom slučaju ne samo svoje nacionalnosti, nego sve svoje vojnike. Druga sličnost je misija. Moram ispuniti svoju misiju i kao zapovjednik KMNB-a i kao zapovjednik GFB-a. Treće, kao zapovjednik moraš zapovijedati i nadzirati realizaciju zapovijedi, isto kao što moraš biti sa svojim vojnicima. To znači da moraš imati sluha za probleme koje vojnici imaju i moraš im pomoći da te probleme riješe.

A sada o razlikama. GFB ima samo dvije nacionalnosti, dok KMNB ima 28 različitih nacija. To znači da ovdje moram imati sluha za probleme ne samo dvije nacije, nego mnogo više. Nadalje, radni jezik u GFB-u je njemački i francuski, a ne engleski. Ovdje, u KMNB-u, samo je engleski radni jezik. Osim toga, GFB je locirana u Njemačkoj gdje definitivno nema prijetnji. I na kraju, istaknuo bih pitanje odgovornosti. Kao zapovjednik KMNB-a odgovoran sam za svoje vojnike, ali i za afghanistsku populaciju, kao i unapređenje naših afghanistskih sigurnosnih partnera. Također, s obzirom na ugroze, ovdje u Afganistanu postoji odredena razina prijetnje koje nema ni u Hrvatskoj ni u Njemačkoj, i to je, mislim, najveća razlika. Ipak, ja sam siguran da ćemo svladati sve probleme, zato što su Hrvati, Nijemci, Francuzi, te pripadnici ostalih 25 nacija iz sastava KMNB-a dobro obučeni i dobro opremljeni da ispune misiju.

Kako komentirate upravo održane predsjedničke izbore u Afganistanu? Koja je važnost izbora za ovu zemlju te jeste li optimistični glede budućnosti ove zemlje?

Nakon što nisu uspjele omesti registriranje glasača, pobunjeničke snage (*Op-*

posing Military Forces - OMF) su također bile neuspješne u ometanju glasovanja za predsjedničke izbore. Izbori su bili golemi uspjeh za Afganistan, za afghanistski narod i za sve snage koje su pridonijele osiguranju mirnog i sigurnog okružja. Stoga držim da su izbori veliki iskorak ka demokraciji u Afganistanu. Nakon 25-godišnjeg razaranja, ovi su izbori doista stvarna prekretnica ka boljoj budućnosti. Stoga mislim da ne samo mi nego i afghanistski narod možemo biti optimistični glede budućnosti ove zemlje.

Izbori - veliki iskorak za demokraciju

Jeste li zadovoljni ISAF-om u pomoći koju je pružio afghanistskoj tranzicijskoj vlasti: (ATA - *Afghanistan Transitional Authority*) za vrijeme izbora? Kako

Izazov za mene je, sa zajedničkim ciljem,
kreirati sinergijski učinak
od 28 nacija koje rade
u sastavu KMNB-a

procjenjujete kooperaciju između KMNB-a i afghanistske policije, vojske, kao i afghanistske prijelazne vlade i drugih institucija?

KMNB i ISAF su bili odgovorni za doprinos, zajedno sa svojim afghanistskim sigurnosnim partnerima, osiguranju stabilnosti i mira za vrijeme izbora. U tome smo 100% uspjeli, zato što nije bilo incidenta. KMNB je na dan glasovanja imala više od 120 ophodnji. Bili smo prisutni s mnogo vojnika na terenu. Poslao sam na teren sve sa čime sam raspolagao. Ipak, naši napori bili su samo dio širih mjera koje je proveo KCP (*Kabul City Police*). Imali su šest policijaca u svakom glasačkom središtu. Također smo imali potporu deset satnija iz sastava ANA-e, te nacionalnog direktora sigurnosti i naših sigurnosnih partnera koji više rade "undercover", za razliku od vojnika u odorama.

Kao zapovjednik
KMNB-a odgovoran
sam za svoje vojnike, ali
i za afghanistsku
populaciju, kao i za
unapređenje naših
afghanistskih
sigurnosnih partnera

KMNB i ISAF su bili odgovorni za doprinos, za jedno sa svojim afghanatskim sigurnosnim partnerima, osiguranju stabilnosti i mira za vrijeme izbora. U tome smo 100% uspjeli, zato što nije bilo incidenata.

KMNB je na dan glasovanja imala više od 120 ophodnji. Bili smo prisutni s mnogo vojnika na terenu. Poslao sam na teren sve sa čime sam raspolagao. Nezapažene aktivnosti OMF-a ili, dođite, bolje rečeno njihove nikakve aktivnosti, doista pokazuju izvrsnu kooperaciju između ISAF-a i naših sigurnosnih partnera.

Na ovaj korak smo se pripravili u sklopu ukupnih napora za održanjem mira u Afganistanu?

Koja su glavna ograničenja da se ciljevi ove misije realiziraju na optimalan način?

To je pitanje na koje ne mogu odgovoriti bez da kažem svim NATO partnerima da moraju ispuniti svoje obveze. To znači da oni moraju ispuniti zahtjeve na temelju dokumenta CJSOR (Combined Joined Statement of Requirements), jer zato što svi ti zahtjevi do sada nisu ispunjeni, imamo određena ograničenja glede ispunjenja misije. Želio bih da imamo proaktivnije nacije pri angažiranju svojih snaga i kapaciteta ovdje u Afganistanu. Posebice nam nedostaju IEED timovi (IEED - Improvised Explosive Device Disposal), koji su predviđeni u CJSOR, ali samo Njemačka i Francuska su bile spremne pridonijeti svojim timovima, te nam još nedostaje pet takvih

Nezapažene aktivnosti OMF-a ili, dođite, bolje rečeno njihove nikakve aktivnosti, doista pokazuju izvrsnu kooperaciju između ISAF-a i naših sigurnosnih partnera. Ne samo ovdje u Kabulu, između ISAF-a i sigurnosnih partnera, nego i u cijelom Afganistanu, bila je izvanredna suradnja između koaličijskih snaga i afghanatskih sigurnosnih partnera. To je bio put do uspjeha.

timova. I sami znate koliko mnogo ima sumnjivih vozila, paketa, i sl. ovdje u Afganistanu. Stoga je sedam IEED timova doista opravdan zahtjev ISAF-a. Sada imamo samo dva takva tima i to je doista najveće ograničenje.

S optimizmom u afganistansku budućnost

Kako procjenjujete mogućnosti novih nasilja, bombaških napada, otmica dje-latnika UN-a, pucnjava i prijetnji mirovnom procesu u Afganistanu? Koji je najvjerojatniji budući scenarij i tko stoji iza tih napada? Je li moguće, prema nاجorem scenariju, ovdje dobiti situaciju kao u Iraku?

Ne možemo usporediti Irak s Afganistonom. Afganistan je suverena zemlja, a mi joj moramo pomoći skupa s afgananskim tranzicijskom vladom. Stoga mislim da ne možemo usporediti Afganistan i Irak. Kada govorimo o mogućim prijetnjama s kojima se moramo suočiti, u posljednja tri mjeseca bilo je otprilike 30 raketnih napada. U posljednja tri tjedna nije bilo nijednog raketnog napada, ali je bio samoubilački bombaški napad granatom. To doista mijenja razinu prijetnje. U kolovozu smo imali autobombu (VBIED - Vehicle Born Improvised Explosive Device) nasuprot DYNCORP-a (američka zaštitarska agencija). Taj samoubilački bombaški napad trebao bi biti velika promjena prijetnje, no ja tu ne vidim velike promjene. Smatram da smo do sada bili uspješni, ali mi ne možemo izbjegći teroristički napad, kao što ga ne možemo izbjegći ni u jednoj drugoj zemlji u svijetu. Iza ovih napada stoje talibani i različite talibanske frakcije.

No, optimističan sam glede budućnosti Afganistana, zato što sada ima izabranog predsjednika, prvi put u svojoj povijesti. Što se može promijeniti u vezi s terorističkim napadima? Ne može se promijeniti put demokracije koji je pokrenut u Afganistanu. Što se može učiniti protiv dolazećih parlamentarnih izbora? Može se prijetiti osobi, kandidatu, čak i da se ubije kandidat ne može se omesti demokratski proces, zato što će biti novih kandidata. Siguran sam da ćemo imati više od 4000 kandidata. Stoga ne vjerujem da će se sigurnosna situacija u Afganistanu pogoršati. Mi ćemo se susretati s istim problemima koje smo već imali, s otmicama, s raketnim napadima, sa samoubilačkim bombaškim napadima, improviziranim

eksplozivnim napravama (IED), itd., ali ne više nego što ih imamo danas. Nadam se da ćemo ubuduće biti sposobni onemogućiti i više aktivnosti OMF-u nego što to možemo sada, a mislim da to možemo s povećanjem afganistanskih sigurnosnih snaga. Treniramo ih i pomazemo im u obuci kako bi postali bolji. Što budu imali više snaga, situacija će biti bolja.

Je li razdoblje Ramazana utjecalo na funkcioniranje ISAF-a?

Uglavnom ne, zato što mi nismo muslimani te stoga ne moramo poštovati ista pravila, ali čak i da jeste musliman ako ste u ratu ne morate poštovati istu proceduru kao ostali. Ne bih sada htio reći da smo mi u ratu. Velika većina pripadnika ISAF-a su kršćani, ali mi moramo poštovati ovo okružje, kulturu ove zemlje. To znači ne pušiti i ne jesti na otvorenom danju. Smatram da svaki vojnik iz sastava KMNB-a razumije tu obvezu. Do sada, a bazu smo svišetka Ramazana, nisam čuo nijednu pritužbu na pripadnike KMNB-a u svezi s poštivanjem tih kulturoloških razlika.

Što će biti glavne promjene nakon što zapovijedanje ISAF-om preuzme Turska kao vodeća nacija od sadašnjeg EUROCORPS-a, a što je planirano za početak iduće godine? Hoće li to utjecati na sadašnji ustroj KMNB-a čiji veći dio trenutno čine Njemačka i Francuska kao vodeće nacije?

Ne mislim da će biti velikih promjena nakon promjene ISAF-6 u ISAF-7. Turska je, isto kao i Njemačka i Francuska, članica NATO-a, naviknuta primjenjivati sve NATO procedure. KMNB će biti pod zapovijedanjem turskog generala, kao što će i zapovijedanje Glavnim stožerom ISAF-a biti povjerenito turskom generalu. Što se tiče postrojbi, njemačke, francuske, isto kao i norveške borbene grupe ostat će. Snage potpore i snage za brzu reakciju u KMNB-u će biti turske. Nadam se da će oni do tada imati dovoljno snaga za provedbu misije, ali neće biti većih promjena s obzirom na

aktualnu veličinu KMNB-a. Vjerujem također da će i idući zapovjednik KMNB-a biti odgovoran za kabulsku regiju.

Problem engleskog jezika

Koju vrstu obuke njemački časnici, dočasnici i vojnici moraju proći u sklopu posebnih priprema, zbog specifičnih zahtjeva ove misije? Nakon sudjelovanja u misiji kao što je ova, mogu li njemački vojnici očekivati napredovanje u svojoj karijeri?

Mogli bismo malo proširiti pitanje priprema njemačkih vojnika. Prije svega svaki njemački vojnik je obučen za misije izvan Njemačke. To znači da je možda potrebno "osvjetiti" personalne vještine. I to je prvi korak glede obuke. Uz to imamo FTX (*Field Training Exercise*), što znači da se na razini satnije ili bojne svi vojnici obučavaju u pravcu moguće misije koju trebaju ispuniti u ovoj zemlji. Na razini brigade i borbene grupe je CPX (*Command Post Exercise*), što je obuka bez vojnika, ali za stožerno osoblje, da se upoznaju s mogućom misijom. To su dakle tri razine obuke, osvježenje personalnih vještina, FTX za razinu satnije i bojne, te CPX za razinu brigade i borbene grupe, a u svrhu boljeg upoznavanja s karakteristikama moguće misije.

U vezi s karijerom mislim da je vrlo korisno sudjelovati u operacijama izvan Njemačke, ali nema izravnog linka između operacija i nečije karijere. Bolje si obučen za buduće misije, ali ti ne moraš provesti, recimo, 300 dana u međunarodnim misijama da bi bio promaknut u satnika, bojnika, pukovnika i sl. Ne postoji takva korelacija, ali je svakako korisno imati iskustvo iz misija.

Kako vidite doprinos hrvatskog kontingenta unutar KMNB-a? Što mislite o radu vojno-polijskog vođa kao i naših stožernih časnika?

Hrvatska je ukupno poslala 40 vojnih osoba koje rade u sklopu KMNB-a. U multinacionalnoj vojno-polijskoj satniji ih je trideset i osmero a dva Hrvata rade u zapovjedništvu KMNB-a. Mogu reći da sam doista zadovoljan hrvatskim doprinosom. Posebice kada govorim o vojnoj policiji. Oni su dobro obučeni za različite zadaće koje trebaju ispuniti. Moraju pridonijeti osiguranju snaga, osiguranju Zapovjedništva KMNB-a, istraga u slučaju nezgoda. Način na koji odradjuju posao ovde je sjajan i ja sam doista zadovoljan doprinosom koji dajete radeći izvanredan posao. Isto mislim i o radu vaših stožernih časnika u radu Zapovjedništva KMNB-a.

Koliko smo daleko od dostizanja standarda vojski NATO članica u ovom trenutku? Koje su Vaše preporuke za moguća poboljšanja i/ili prilagođavanja?

Ja nisam vojno-polijski časnik te stoga nisam u stanju reći koliko ste daleko od NATO standarda. Pitao sam to svog zapovjednika multinacionalne vojno-polijske satnije koji mi je rekao da ste vi dostigli sve standarde koje trebate dostići te da on ne zna nijedan standard koji vi niste u stanju ispuniti. To znači da vaša vojna policija ima sve standarde kao sve vojno-polijske snage NATO-a. Možda čak i bolje standarde od nekih vojno-polijskih postrojbi NATO-a.

Najveći problem za zemlje NATO članice, osim Velike Britanije, SAD-a i Kanade, jest engleski jezik. Stoga smatram da svi moramo malo više raditi na engleskom jeziku. To je jedino što bih ovdje istaknuo. Posebice naši mlađi vojnici i dočasnici imaju taj problem. Ali to ne vrijedi samo za Hrvatsku, to vrijedi i za sve ostale kontingente. No, bez obzira na sve moramo raditi na našem poznавanju jezika. Ali, evo, mi razgovaramo na engleskom i stoga mogu reći da su hrvatski časnici već i u tome vrlo osposobljeni i vješti. I kao što rekoh, ovo što radite je sjajno. Nastavite ovako svoj posao i pošaljite još više vojnika ovamo. ■

Predsjednik Republike Stjepan Mesić posjetio Središte za obuku pješaštva Šibenik

U nedostatku materijalnih resursa, ljudski potencijal dolazi do izražaja

Istaknuvši kako je impresioniran vježbom ročnika kojoj je nazočio tijekom posjeta šibenskom Središtu za obuku pješaštva, Mesić je zaključio da je i to dokaz učinkovitosti rada Središta, napominjući kako u nedostatku materijalnih resursa ljudski potencijal dolazi do izražaja

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik oružanih snaga Stjepan Mesić posjetio je 3. studenoga Središte za obuku pješaštva Šibenik. U Predsjednikovoj pratičici bili su i njegovi savjetnici Petar Stipetić i Siniša Jagodić te general Krešimir Kašpar, a u šiben-

Ročnici šibenskog Središta za obuku pješaštva na strojilištu vojarne "Bribirski knezovi" izveli su za visoke goste kratku vježbu iz obuke poslužitelja minobacača

skoj vojarni "Bribirski knezovi" dočekalo ih je izaslanstvo Ministarstva obrane i Glavnog stožera.

Najavljen prijam oko 500 vojnika i 150 časnika

Nakon obilaska počasne postrojbe Mesić je položio vijenac i zapalio svijeću ispred spomen-ploče s imenima 66 poginulih pripadnika 113. šibenske brigade u kapeli Sv. Mihovila, a vojni kapelan Stipe Ćirko ukratko ga je upoznao s nastankom i radom vojne kapeljanije na tom području. Potom su ročnici iz bojne za obuku poslužitelja minobacača na strojilištu izveli kratku vježbu, nakon čega je Predsjednik obišao prostorije za smještaj ročnika, a na kraju se zajedno s pratičnjem i izaslanstvom MORH-a i GSOS-a sastao s ročnicima i djelatnicima tog Središta, čiji su dijelovi osim u Šibeniku

ku i u Sinju. U ime domaćina Vrhovnog zapovjednika pozdravio je zapovjednik Središta brigadir Zvonko Asanović, istaknuvši pritom kako unatoč svim poteškoćama i nedostacima Središte ipak uspješno provodi obuku te postiže visoke rezultate i niže uspjehe na raznim sportskim vojnim natjecanjima. Istaknuvši tom prigodom kako je impresioniran izvedenom vježbom, Mesić je zaključio da je i to dokaz učinkovitosti rada Središta, napominjući kako u nedostatku materijalnih resursa ljudski potencijal dolazi do izražaja. U svom obraćanju okupljenim pripadnicima Središta osvrnuo se i na aktualni preustroj te profesionalizaciju vojske, napomenuvši kako su ti procesi neizbjegni na putu Hrvatske u sjevernoatlantske asocijacije, a ujedno je istaknuo i važnost pridruživanja ujedinjenoj Europi, dodajući kako upravo s tim ciljem Hrvatska treba

otvarati svoje granice.

U ime ministra obrane goste i domaćine pozdravio je državni tajnik Mate Raboteg, u ime načelnika Glavnog stožera njegov zamjenik general pukovnik Slavko Barić, a osim njih u izaslanstvu MORH-a i GSOS-a bili su pomoćnik ministra za upravljanje ljudskim resursima Željko Goršić i zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković te zapovjednik 4. korpusa HKoV-a brigadni general Mate Obradović i zapovjednik Zapovjedništva za izobrazbu i obuku HKoV-a brigadir Marjan Biškić. Neki su pripadnici Središta iskoristili ovu prigodu kako bi postavili nekoliko pitanja Predsjedniku i ostalim gostima. Tom prigodom najavljen je prijam oko 500 vojnika i 150 časnika iz civilstva u djelatnu vojnu službu, a posjet šibenskom Središtu za obuku pješaštva završio je zajedničkim fotografiranjem gostiju s domaćinima. ■

za sljedeću ustrojbenu dužnost

1.) Načelnik Odjela za medunarodne verifikacije - načelnik stožera i zamjenik direktora RACVIAC-a (ustrojbeni čin: brigadni general)

Osnovne dužnosti:

1. Zamjenjuje direktora RACVIAC-a u slučajevima njegove odsutnosti, uključujući i službeno zastupanje RACVIAC-a,
2. Provodi zadaće u ime direktora RACVIAC-a i u skladu s njegovim smjernicama,
3. Savjetuje direktora RACVIAC-a u svim temeljnim i operativnim zadaćama, koordinira i nadzire rad svih ustrojbenih cjelina RACVIAC-a, te rad svih dješnjaka RACVIAC-a,
4. Operativno koordinira suradnju sa svim relevantnim organizacijama i verifikacijskim središtima u regiji,
5. Prisustvuje sastancima multinacionalne savjetodavne skupine (MAG),
6. Obnaša dužnost časnika za vezu s državnim tijelima RH.

Osnovni uvjeti:

1. Visoka stručna spremna,
2. Odgovarajuća vojna izobrazba ili pet (5) godina radnog iskustva na sličnim poslovima,
3. Iskustvo u zapovjedno-stožernom radu
4. Znanje engleskog jezika - 3333 (SLP).

Posebni uvjeti:

1. Iskustvo u području kontrole naoružanja i/ili iskustvo u području vojne obrambene politike.

Prijave zainteresiranih kandidata sa životopisom potrebno je dostaviti u Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 4, Zagreb, najkasnije do **31. prosinca 2004.** godine.

Hrvatska vojna psihologija u Međunarodnoj udruzi za vojno testiranje

U Bruxellesu u Belgiji od 26. do 28. listopada održana je 46. godišnja konferencija Međunarodne udruge za vojno testiranje (*IMTA - International Military Testing Association*).

IMTA je udruga vojnih ustrojbenih cjelina iz uglavnom zapadnih zemalja, čije je djelovanje počelo još 1958. godine, a osnovni joj je cilj razmjena ideja i istraživačkih podataka vezanih uz (psihologisku) procjenu vojnog osoblja.

Na konferenciji je iz 29 zemalja bilo otprilike 240 sudionika, od čega dvoje iz Hrvatske. Hrvatska je ove godine i službeno podnijela molbu za prijem u članstvo. Zahtjev je razmotren na sastanku

Upravnog odbora IMTA-e, kojom su prigodom naši predstavnici, pukovnik Tomislav Filjak i satnica Dijana Denačić, predstavili našu vojnu psihologiju. Upravnom odboru je trebalo dokazati uklopljenost u vojni sustav, čvrstu vezu sa znanstvenom psihologijom te provedbu znanstvenih istraživanja. Kao rezultat dosadašnjih međunarodnih predstavljanja hrvatske vojne psihologije i prezentacija rada, objavljenih publikacija i uklopljenosti unutar vojne organizacije, Hrvatska je jednoglasno prihvaćena kao zemlja članica u IMTA.

Sljedeća konferencija će se održati u studenom 2005. u Singapuru.

D. DENAČIĆ

Predaja instrumenata ratifikacije

snimio D. Kovač

U Zrakoplovnoj bazi Pleso Služba za nadzor naoružanja održala je 2. studenog prezentaciju sporazuma Otvoreno nebo, povodom predaje instrumenata ratifikacije naveđenog sporazuma.

Na početku svečanosti načelnik Službe za nadzor naoružanja brigadir Mladen Nakić objasnio je važnost ovog posljednjeg koraka do statusa punopravne članice naše zemlje kao potpisnice sporazuma Otvoreno nebo, te pozdravio nazočne među kojima su bili pomoćnica ministra obrane dr. Jelena Grčić Polić, pomoćnik ministra vanjskih poslova Tomislav Vidošević, izaslanik načelnika GSOS-a RH brigadni general Viktor Kopivnjak, zapovjednik RACVIAC-a brigadni

general Stergios Papotis i drugi. Prezentaciju sporazuma održali su satnik Stjepan Saša Pejić i nadpredsjednik Dražen Vađunec, objasnivši njegov primarni cilj, te davši presjek sudjelovanja naše zemlje u tom sporazumu do trenutka predaje instrumenata ratifikacije depozitarima - Mađarskoj i Kanadi - kao i planove za realizaciju nakon stjecanja statusa punopravne članice 1. siječnja 2005. godine.

Nakon prezentacije uzvanici su razgledali prostor namijenjen radu tima Otvoreno nebo. Uvezši u obzir važnost sporazuma - međusobno otvaranje cjelokupnog zračnog prostora država potpisnica u svrhu motreњa iz zračnog prostora, a koji obuhvaća prostor od Vancouvera do Vladivostoka, dakle cijelu sjevernu polutku, ne treba osobito isticati koliku važnost za našu zemlju ima činjenica da je predajom instrumenata ratifikacije depozitarima prijeđen i posljednji korak do ostvarenja statusa punopravne članice među zemljama potpisnicama sporazuma Otvoreno nebo.

A. DEČAK

Korejski nacionalni dan

Korejski nacionalni dan i njihov dan oružanih snaga obilježeni su veličanstvenim prijamom kod korejskog veleposlanika u Islamabadu. Veleposlanstvo Južne Koreje vjerojatno je najveća zgrada u tom području. Christer, Jacob i ja došli smo u nekom autiću kojeg je vozač parkirao između svih onih blještavih "čuda" s diplomatskim tablicama i zastavicama. Otvarali su nam vrata i klanjali nam se na svakom koraku...

Iz Pakistana Davor ČULJAK

Korejski nacionalni dan i dan oružanih snaga obilježeni su veličanstvenim prijamom kod korejskog veleposlanika u Islamabadu. Rezidencije su smještene na periferiji i do njih se dolazi kroz obruče kontrola. Putem policijske ophodnje na konjima. Na svakom koraku zaustavljanje, baterija duboko u oko, ista pitanja, isti odgovori. Kada sam stigao u Islamabad, pitao sam se čemu tolika policija s automatima i toliko check-pointa na svakom koraku. Danas me ništa više ne čudi.

Veleposlanstvo Južne Koreje vjerojatno je najveća zgrada u tom području. Potpuno bijela i osvijetljena, s prepoznatljivim elementima istočno-naziske arhitekture, izvanredno je uklopljena u ambijent. Parkovi, parkinzi, reflektori, najbolji automobili. Christer, Jacob i ja došli smo u nekom autiću kojeg je vozač parkirao između svih tih blještavih "čuda" s diplomatskim tablicama i zastavicama. Otvarali su mi vrata i klanjali nam se na svakom koraku.

Korejke su lijepе kao grijeh. U predivnim tradicionalnim haljinama čine se nekako nestvarnim u ovom trenutku i ovdje, poput figura mlađenki od marcipana sa svadbenih torti. Kao da ih je netko istrgnuo iz neke predivne bajke.

Naklon umjesto ruke

Napravio sam pogrešku dok smo Christer i ja čekali auto. Pozdravio sam se s mojim korejskim prijateljem koji je čekao sa ženom. I njoj sam pružio ruku. Žena predivnog lica i stasa, u haljini boje jorgovana, samo me pogledala i naklonila se. Kao da mi je udarila pljusku. Poslije sam se ustezao pružiti ruku i kad su se Korejke htjele rukovati. Počeo

sam se i ja klanjati i kad treba i kad ne treba. Poslije mi je ista žena izdaleka pokazivala rukom kao da se rukuje i smijala se.

Korejci su fenomenalni ljudi. Kad si s jednim prijateljem, prijatelj si sa svima. I svi se trude da ti ugode. Vode te parkom ispred veleposlanstva, velikim i ravnim poput Dinamova stadiona, po prostrtim skupocjenim tepisima, između mase ljudi, stolova, šankova, ražnjeva, roštilja, podija, nadstrešnica, kraljevskih stolaca, da te upoznaju s još nekim s kim se nisi upoznao. I da

jatelj Ivica Lovrić. S pladnjem prave slavonske šunke. Čovjek prokrijumčario prvu krmeću nogu u Bhimber. Sami smo ovdje. Inače *call sign* za Bhimber je Hotel. Znali su oni gdje će dvojicu Hrvata staviti. Pa kad se javljamo ujutro na radio, ne kažemo više samo *This is Hotel. This is Two Stars Croatian Hotel*. Osim po nama dvojici, Bhimber je poznat i po velikom broju žaba. Dok ideš preveće kroz dvorište, one skaču ispred tebe glavom bez obzira. Katkad ih pronađeš i u sobi. Najljepše je kad se probudiš, a obično si pun života ujutro, ne znaš bi li se umio ili bi se ubio, otvorio vrata, a žaba ti padne za vrat. Odmah znaš da će dan biti poseban.

No, otkad sam s Lovrićem više se ničega ne bojim. Čovjek je ljudina, masivan ali eksplozivan, uvijek prisutan i budan. Naprsto nezaustavljiv. Pa, spavaš li ti ikada Lovriću, pitam ga. Uvijek svjež, gazi po onoj granici poput šerifa, s rukama na

Korejci su fenomenalni ljudi. Kad si s jednim prijateljem, prijatelj si sa svima

mu kažu da si ti njihov veliki, najveći prijatelj. I opet ti dodaju novo hladno pivo s 10% alkohola. I ti vidiš da baš nisi potpuno svoj, što zbog atmosfere, što zbog malog postotka krvi u alkoholu. E, gdje mi je sada raja iz Zapovjedništva HKoV-a da podijelimo ovu ljepotu. Pravo društvo, kvalitetna klopa i hladno pivo uvijek bude sjećanja na Staru Savu.

S Lovrićem nema straha

U Bhimber sam se vratio umoran kao pas. Tamo me je čekao moj pri-

opasaču, a s usana mu možeš pročitati "život uz granicu je opasan i tvrd, ali moje ime ovdje odsad znači pravda". Ljudi ga ovdje vole, kao da im je upravo on donio mir. U Azeem hotelu više ne žele naplatiti hranu kada se on pojavi. Dočekuju ga kao kralja, s natpisima Welcome na pilicima i tortama. Moram priznati da sam ljubomoran. Ali i draga mi je kad svratimo zajedno, znam da će mi se trbuš radovati. Bog te poživio Lovriću, i onog tko te sa mnom stavio... ■

Premještaj u Smaru

Smara je gradić s pedesetak tisuća stanovnika, mahom strosjedoca Saharawa i nešto marokanskih doseljenika. Odnos lokalnog stanovništva prema UN osoblju je korekstan i prijateljski tako da bez problema možemo obnašati svakodnevne zadaće. I odnos pripadnika kraljevske marokanske vojske i policije prema nama je, vojnički gledano, vrlo profesionalan i korekstan

Iz Zapadne Sahare Hidajet ČOBO

Nakon deset mjeseci boravka i rada u Zapadnoj Sahari dobio sam prigodu da pri samom kraju svog boravka u misiji, točnije posljednja dva mjeseca, malo bolje upoznam ljude i njihove običaje i s marokanske strane Berma. Time ču zaokružiti upoznavanje svih strana koje su bile, i na žalost su još uvijek uključene u sukob na ovom području (Polisario, Alžir i Maroko). Naravno da me veseli ta činjenica, jer svaka od sukobljenih strana ima "svoju priču" pa se najbolje osobno uvjeriti u te priče te tako ostati potpuno nepristran.

UN-ov kamp

Uvjjeti života i rada u Smari su malo bolji nego na TS-ima u pustinji, a dodatne prednosti su blizina samog grada i njegova cestovna povezanost s glavnim gradom Laayounom. Tako napokon više ne ovisim o vremenskim uvjetima i raspoloku letenja helikoptera i zrakoplova, tj. iz Smare do Laayouna sad mogu stići i autobusom za otprilike tri sata vožnje (220 kilometara). I ovdje su svi poslovi i procedure standardizirani, kao i u cijelom MINURSU, tako da nisam imao većih poteškoća na samom početku. U istom kampu su smješteni TS i zapovjedništvo sjevernog sektora, pa je nešto veći broj promatrača nego na ostalim TS-ima. UN kamp je smješten na izdvojenom mjestu, šest kilometara od Smare, i potpuno je logistički i infrastrukturno neovisan o gradu

UN kamp je smješten na izdvojenom mjestu, šest kilometara od Smare, i potpuno je logistički i infrastrukturno neovisan o gradu

uvjetima žive, tj. preživljavaju strosjedoci, gotovo već tridesetak godina. Te su razlike vidljive i uočljive na svakom koraku. Već sam se malo naviknuo na te slike siromaštva i neimaštine, pa mi više ne "padaju" tako teško kao u samom početku. Cijeli grad je pod potpunim i neprekidnim nadzorom kraljevske marokanske vojske i policije. Posvuda su izvješene i oblijepljene kraljeve fotografije i posteri, čime mu se izražava lojalnost i strahopoštovanje stanovnika ovoga grada. Lokalno stanovništvo se prema UN osoblju odnosi korektno i prijateljski, tako da bez problema možemo obavljati

svakodnevne zadaće, a isto tako se možemo kretati po gradu u slobodno vrijeme bez ikakvih smetnji i ograničenja. I odnos pripadnika kraljevske marokanske vojske i policije prema nama je, vojnički gledano, vrlo profesionalan i korekstan, a povremeno i više od toga (prijateljski). Dobri odnosi se održavaju zahvaljujući obostranom uvažavanju, kao i zajedničkim druženjima kroz kulturne i sportske manifestacije.

Graditeljsko čudo od 260 km

Posla za nas promatrače s ove strane Berma ima mnogo više nego na suprotnoj strani, jer je ovdje mnogo više postrojbi i naoružanja koje treba redovito kontrolirati. Sva sreća pa su jako susretljivi pri tim kontrolama i ne rade nam veće poteškoće, pa tako pravodobno uspijemo obaviti sve planirane zadaće. Često su ophodnje dugotrajne, jer nas redovito žele ugostiti i počastiti tradicionalnim čajem i slatkisima. Zanimljivost je da su gotovo sve njihove postrojbe smještene na Bermu i oko njega, pa imamo prigodu vidjeti iz blizine i to graditeljsko čudo koje se proteže u dužini od otprilike 260 kilometara i fizički razdvaja sukobljene strane. Zadivljujuća je ljudska mašta i upornost izgradila masu neobičnih pješčanih i kamenih (klesanih) zdanja, koja im služe kao bavaršne prostorije i zakloni. Na svu sreću, obje strane poštuju i striktno se pridržavaju potpisanih sporazuma, pa je sigurnosno stanje na terenu relativno dobro. Svi iščekuju i nadaju se skorom političkom rješenju ovog dugogodišnjeg sukoba. ■

Središnja knjižnica ZZIO-a

Knjiga je još uvijek u modi

Živimo u informacijskoj

eri i multimedija je
općeprisutna riječ.

Neki misle da će s
njezinom pojavom

knjiga otići u zaborav.

Neće, i dalje će ostati u

modi i ostati predmet
zanimanja. Samo

ćemo je dobivati na
različite načine,

na papiru,

ali i elektronski

Domagoj VLAHOVIĆ, Snimio Davor KIRIN

Velik broj članaka u našem časopisu spominje obrazovanje kao danas neizostavnu stavku u životu i karijeri svakog pripadnika oružanih snaga. Vrijeme vojnika ratnog stroja čije se misli svode na provedbu zapovijedi i vještine u rukovanju oružjem te vježbanje fizičke spreme danas je daleko iza nas. Zato je i

naš veliki propust što nikada do sada nismo pisali o mjestima na kojima su znanja potrebna našim vojnicima koncentrirana, a riječ je o knjižnicama. U želji da taj propust ispravimo, obratili smo se voditeljici Središnje knjižnice ZZIO-a, magistrici informacijskih znanosti Marici Šarić. Razgovor s njom uputio nas je u ustroj sustava knjižnica naših OS, onome što od njih možemo očekivati, ali i o novim ulogama koje knjižnice imaju danas.

Otvoren pristup svim upravama i službama

"Ujedinjujući čimbenik" sustava knjižnica, Središnja knjižnica, nekada se fizički nalazila u središnjoj zgradi MORH-a. S vremenom se smjestila u

vojarni "Petar Zrinski" na Črnomercu, da bi prije nekoliko tjedana preselila u novi prostor u kojem smo je i mi obišli. Voditeljica Šarić je u početku razgovora objasnila najvažniju zadaću koju trenutačno provodi sa svojim suradnicima. "Namjera nam je da napravimo Središnju knjižnicu koja će imati otvoren pristup svim upravama GS-a i svim službama MORH-a. Za razliku od ostalih, granskih knjižnica, koje su više internog tipa i imaju stručnu, gransku literaturu, u Središnjoj knjižnici nalazi se više općeznanstvena literatura i literatura za Ratnu školu i kadete, te strane jezike. No, njezin je djelokrug mnogo širi od "klasičnog" knjižničnog. On se očituje u među-

Središnja knjižnica (8200 naslova knjiga, 17 500 primjeraka knjiga, 180 naslova časopisa i 400 CD-romova), koja je u sklopu ZZIO-a, središnje je knjižnično tijelo unutar naših OS. Ispod nje u sklopu su tri granske, visokoškolske knjižnice, u okvirima svojih zapovjedništava za obuku, i to knjižnica HKoV-a u Zagrebu (25 000 naslova knjiga, 80 000 primjeraka knjiga, 60 naslova časopisa, 300 000 zemljovida), knjižnica HRZ-a i PZO-a u Zadru (6000 naslova knjiga, 30 000 primjeraka knjiga, 50 naslova časopisa, 2500 zemljovida), te knjižnica HRM-a u Splitu (50 000 naslova knjiga, 180 000 primjeraka knjiga, 500 naslova časopisa, 10 000 zemljovida). U nekim vojarnama i postrojbama nalaze se i druge, manje knjižnice, koje zapravo "zadužuju" svoj fond od spomenutih "viših" knjižnica.

Namjera je nadograđivati stručni fond, časopise i vojnoznanstvenu literaturu

knjižničnoj suradnji, nečemu bez čega današnje knjižnice ne mogu raditi i opstati. Što se tiče Središnje knjižnice, ona osobito surađuje s Knjižnicama grada Zagreba, te s nekim specijalističkim knjižnicama, onima koje se nalaze na fakultetima. Kada se pojavi potreba da neki naš časnik treba vrlo određenu publikaciju, u suradnji s

Stručna spremišta osoblja po svim zakonskim standardima

Osim gospode Šarić, magistrice, osoblje Središnje knjižnice čine još diplomirani knjižničar, knjižničar (VŠS) i tri pomoćna knjižničara (SSS). Ljudi koji ovdje rade osim široke opće nabrazbe prije svega se moraju razumjeti u klasifikaciju i razvoju knjižničnog sustava. Inače, što se tiče kadrovske strukture, sve knjižnice HV-a zadovoljavaju kriterije.

knjižnicama lako je provjeriti posjeduju li je i je li moguće do nje doći." "Mi smo malko učahureni", rekla nam je gospoda Šarić, dodavši kako ipak nastoje biti što bolje povezani sa civilnim organizacijama. Tako su se uključili u Mjesec hrvatske knjige te novoj knjižnici u Drenovcima u Slavoniji darovali određeni broj naslova i na taj način sudjelovali u vojno-civilnoj suradnji.

Osobito nas je zanimalo kako se nabavlaju knjige, a na to nam je voditeljica Šarić rekla: "To je delikat-

na tema. Knjige za OS nabavlja Služba za odnose s javnošću i informiranje MORH-a. U sklopu toga nabavlja i knjige za knjižnicu. Takav način odabira literature je diskutabilan. Ima naslova koji se kupuju ali su nepotrebni. Treba uzimati knjige koje imaju znanstvenu osnovu i koje su čitalački dugotrajne". Gospođa Šarić je iznijela prijedlog da se osnuje povjerenstvo čiji članovi bi dolazili iz Uprave za obuku i školstvo, ZZIO-a, a tu bi morao biti i barem jedan voditelj knjižnice koji bi distribuirao mišljenja ostalih knjižnica. "Povjerenstvo će kad-tad početi raditi, jer se bez dogovora i komunikacije ne može napraviti racionalan posao i voditi racionalna komunikacija".

Još jedan problem, dodaje, jesu financije: "Za svoju knjižnicu nemamo niti jedne kunice. Ono što dobijemo od knjiga, to je to. Nemamo ni za sitnice poput graničnika. Cvićeće kojim smo ukrasili knjižnicu kupili smo sami".

Ne zaobilazite knjižnicu!

Iako su vojne knjižnice specijalizirane, nismo odoljeli a da ne upitamo ima li u njima mesta za beletristiku?. Odgovor je bio potvrđan: "U svim našim knjižnicama ima dosta beletristike i lektire.

Knjižnice smo naslijedili od bivše vojske i ništa nismo bacili. Kako je ovdje, na Črnomercu, bio Vojno-tehnički fakultet i škola, za tadašnje "pitomce" postojala je kompletna lektira u velikom broju primjera, kao i beletristica.

Sve to uredno vodimo i pazimo, iako takav fond nema izgleda za nadogradnju".

Osnovna je namjera, naravno, nadograđivati stručni fond, časopise i vojnoznanstvenu literaturu. Beletristike ima u svim gradskim knjižnicama.

Gospođa Šarić rado je

Novi prostor

"Prijašnji prostor bio je neprikidan i na katu. Netko je trebao debelo nagovaratati samog sebe da ode u knjižnicu. Sada je u prizemlju, na dobrom punktu. Ljudi nam sve češće i dulje dolaze i sve ih se više upisuje. Radimo od 8 do 19 sati."

risnicima knjižnice: "Neću pretjerivati i reći da imamo nekakvu strašnu ponudu, ali svakako će se ovdje naći dosta građe. Preporučila bih pripadnicima MORH-a i OS-a da ne zaobilaze knjižnicu, i da je smatraju sastavnim dijelom svoga posla. Živimo u informacijskoj eri i mul-

Za razliku od ostalih, granskih knjižnica, koje su više internog tipa i imaju stručnu, gransknu literaturu, u Središnjoj knjižnici nalazi se više općeznanstvena literatura i literatura i literatura za Ratnu školu i kadete, te strane jezike

prihvatala našu zamolbu da u nekoliko riječi uputi poruku potencijalnim ko-

Informatizacija

Svaka knjižnica mora raditi na informatičkom katalogu, ali planirano je da sve imaju zajednički katalog na kojem će se vidjeti gdje je i u kojoj količini određena grada distribuirana. U tom slučaju sva će grada biti upisana u skladu s pravilima odgovarajućeg jezika za bibliotečnu gradu. Namjerava se preuzeti kataloški sustav koji se razvija u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, na taj način će se vojne knjižnice prilagoditi vrhovnoj kući u Hrvatskoj.

timedija je općepriputna riječ. Neki misle da će s njezinom pojmom knjiga otici u zaborav. Neće, i dalje će ostati u modi i biti predmet zanimanja. Samo ćemo je dobivati na različite načine, na papiru, ali i elektronski."

Na kraju, čuli smo i uvjerenje da će se za pola godine vidjeti neki rezultati, posebice što se tiče elektroničkog kataloga i baze podataka jer, ističe voditeljica Šarić: "Kad ne bih vjerovala u pozitivan ishod, ne bih ni radila na svemu ovome". ■

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAMBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO I PARTNERSTVO
ZA MIR

raspisuje
INTERNI NATJEČAJ

za sljedeća radna mjesta i propisane uvjete:

1. Viši stručni savjetnik, SRM I.

- jedan izvršitelj

Uvjeti:

VSS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- položen DS1
- 10 godina radnog staža

2. Stručni savjetnik, SRM I. - dva izvršitelja

Uvjeti:

VSS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- položen DS1
- 5 godina radnog staža

3. Stručni savjetnik, ustrojbeno mjesto: bojnik - jedan izvršitelj

Uvjeti:

VSS ili VSS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- odgovarajuća razina vojne izobrazbe

4. Viši stručni referent, ustrojbeno mjesto: satnik - jedan izvršitelj

Uvjeti:

VSS ili VSS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- odgovarajuća razina vojne izobrazbe

Mjesto službe za navedene dužnosti je Zagreb. Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta potrebno je dostaviti do **15. studenoga 2004.** na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir,
Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb ili na e-mail nato@morh.hr.
Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 01/4568-099 ili 01/4567-280.

DA SE NE ZABORAVI...

Mario Fabijanić i obaranje MiG-a 21 iznad Gorskog kotara

“Tri put sam promašil, al’ onda je bljes

“Kao da ga sad vidim, došal je onako srebrni, velik, okrenul se u zraku k'o neki veliki kukac, ‘zahvatil’ sam ga odmah, imal sam jak signal i opalil. Videl sam pogodak, negdje ispod desnog krila je bljesnulo i on se zadimil jako, posrnul...”

Rajko SAMUELI-KAČIĆ

■ *Mario Fabijanić, pripadnik ZNG-ove protuzračne obrane u Gorskom kotaru*

O smog studenog rođendan je jednog od borača ZNG-a, pripadnika protuzračne obrane koja je štitila Gorski kotar od naleta jugozrakoplova. Taj će rođendan vjerojatno pamtitи do kraja života, više nego ijedan drugi. Podaci koji opisuju događaj u službenim zabilješkama i ratnim dnevnicima vojnički su kratki, šturi, govore da je prije triнаest godina ujutro 8. studenog 1991. u 09:40 iznad Gorskog kotara nakon izvidničkog leta raketom Strela 2M oboren MiG-21 R. Pilot, pukovnik Stevan Janjanin, spasio se katapultiranjem, nakon čega je priveden i poslije razmijenjen. Ostaci zrakoplova MiG-21 pronađeni su na šumskom nenastanjenom području oko 7 km od Ravne gore. Pilot,

pukovnik Janjanin, inače “velika zvjerka” u Ratnom vazduhoplovstvu bivše države nije borbeno djelovao jer mu je let bio izvidničkog karaktera, o čemu govorи i inačica letjelice MiG-21 R. Zadaća mu je vjerojatno bila snimiti učinak proteklih borbenih djelovanja po objektima, skladišta V-2 i V-3 te ostalim ciljevima za koje su mislili da imaju vojno značenje, zapovjedna mjesta ZNG-a, trafostanice, mjesta skladištenja oružja TO i sl. Pilot se nakon katapultiranja padobranom spustio na šumsko područje između V. Višnjevice i Jurkovićevog laza, pri čemu je, vjerojatno prigodom pokušaja da se spusti sa stabla na koje mu se zakačio padobran, ozlijedio nogu. Pri tome mu je ispalо i oružje, naime pre-

ma pisanju “Novog lista” na mjestu prizemljenja pronađen je Magnum. Skrivaо se preko noći u hranilištu za divljač a idući dan je uhićen u Ravnoj gori gdje se mještanima učinio sumnjiv, zbog maskirne odore i bez jedne cipele, u pokušaju da se dokopа autobusa za Zagreb, odnosno Delnice.

Naš junak, pripadnik ZNG-ove protuzračne obrane, Mario Fabijanić iz Fužina, kazuje o tome ova-ko: *Dan ranije, 7. studenog, tri sam put raketirala Jastreba i Galeba i promašil. Nok-te sam si progrizal od muke. Inače prvi koji mi je taj dan doletil je bil MiG-21, došal mi je preko Vrbovskog, na tri stupnja iz pravca Sunca, njega sam raketirala iako ni-sam bil siguran u pogodak, jer mi se daljina učinila prevelika. A kako smo bili razmješteni od Lučica pa do Polana, kao u nekoj crti, mi-*

■ *Ostaci zrakoplova MiG-21 pronađeni su na šumskom nenastanjenom području oko 7 km od Ravne gore*

nulo ispod desnog krila..."

slil sam si da ga bu "opral" još neko od naših. Tad sam "skužil" da su oni snimili odakle ih gađamo i ja sam se tu noć odlučil pomaknut' dva kilometra dalje, nekako van svih pravila, na položaj kod Poljičke kose. Naime, još ranije sam skužil da koriste prugu i trasu dalekovoda kao zemaljske orijentire, veli se - dolaze po pruzi a vraćaju se po dalekovodu. I kad odrade svoje, uhvate pravac trase dalekovoda pa preko Vrbovskog i odašiljača Mirkovica idu ravno prema Bihaću. I tako sam se popel

Videl sam pogodak, negdje ispod desnog krila je bljesnulo i on se zadimil jako, posrnul, ali ga je pilot izravnal, i to je zadnje kaj sam vidil jer mi se izgubil iza horizonta. Inače, taj dan mi je bil rođendan. Sebi i svojima, koji su me dan prije dobro rezali jer sam tri put promašil, poklonil sam najljepši poklon.

Na mjestu pada pogodenog zrakoplova danas više nema mnogo ostataka, tek pokoji komad zgužvane oplate, dijelovi stajnog trapa i kotača, sinični dijelovi motora, i to je

■ Na mjestu pada pogodenog zrakoplova danas više nema mnogo ostataka, tek pokoji komad zgužvane oplate, dijelovi stajnog trapa i kotača

na jedno uzvišenje kod kapelice i tamo zauzel položaj. Imal sam žuljeve na ramenu od rakete, jer nemaš vremena ako naiđe, moraš stalno bit u prvom stupnju. Ovaj 'moj' je došao jako nisko iznad Omladinskog jezera kod Lokava, tu ga je raketirala kolega Zorko iz Sović laza ali ga ni pogodil. On je meni došao isto nisko, kao da ga sad vidim, došao je onako srebrni, velik, okrenul se u zraku k'o neki veliki kukac, 'zahvatil' sam ga odmah, imal sam jak signal i opalil.

sve. Veće dijelove, kao što su komadi krila, trupa i vertikalnog stabilizatora, odnijeli su ljudi koji su ga prvi pronašli. Na njima bi se možda mogao iščitati još kakav podatak o npr. broju eskadrile i sl. Svi ostaci prekriveni su trinastogodišnjom vegetacijom, a ova će priča možda omogućiti da se unatoč proteklom vremenu zadrži sjećanje na hrabre i snalažljive Gorane koji su znali obraniti svoje domove od tehnikom nadmoćnijeg neprijatelja. ■

"Faust Vrančić" u akciji traganja i spašavanja

Operativno središte HRM-a 8. studenog u 9.40 sati zaprimilo je dojavu Nacionalne središnjice za traganje i spašavanje iz Rijeke da je na otoku Palagruži 7. studenog u 18.30 sati nestala u moru supruga svjetioničara Nada Ris. Postavljen je upit o mogućnosti angažiranja broda HRM-a u području otoka Palagruže. S obzirom na lošu meteosituaciju, daljnju prognozu vremena i meteoupozorenja o udarima sjevernog i sjeverozapadnog vjetra jačine 35-45 čv na području srednjeg Jadrana te složenosti zadaće na otoku Palagruži (prekrcavanje osoba na moru), odlučeno je da brod ne može u spomenutim uvjetima provesti sve elemente zadaće.

Dalnjim kontaktima s Nacionalnom središnjicom za traganje i spašavanje dobivena je približna pozicija mogućeg nalaska tijela stradale osobe (stijenje na sjevernom dijelu otoka), a s obzirom na to da ni ostali sudionici na moru (MUP, Lučka kapetanija, Plovput) nisu mogli djelovati, odlučeno je da se izviđanje spomenutog područja izvede iz zraka. Na zadaću je u 10.37 sati upućen zrakoplov HRZ-a PC-9 iz zračne luke Zemunik, koji je do 11.52 sati izviđao područje, ali bez konkretnih rezultata.

U 13.30 sati iz Nacionalne središnjice za traganje i spašavanje dojavljeno je da se na otoku nalazi četverogodišnje dijete nestale žene i da bi ga, zajedno s ocem, trebalo prebaciti u Split.

Procjenjujući novonastalu situaciju i razvoj meteouvjeta (moguće djelovanje brodom tijekom jutarnjih sati), u 14.20 sati odlučeno je da se na zadaću uputi brod HRM-a "Faust Vrančić". Na brod je ukrcan tim u sastavu: 8 članova Gorske službe spašavanja, 2 pripadnika MUP-a, 2 djelatnika sanitetske službe HRM-a i 4 pripadnika diverzanata - ronioca HRM-a s 2 gumenim čamca. Planirano je da brod uplovi na sidro južno od Palagruže u jutarnjim satima, te da time iskoristi moguću kratkotrajnu povoljnu meteosituaciju za provedbu zadaće. Brod je 8. studenog u 17.05 sati isplovio iz luke Lora za otok Palagružu. Povoljni meteouvjeti za prekrcaj na moru stvoreni su tek ujutro. U 06.00 sati 9. studenog tim je s broda izašao na obalu s dva gumenih čamca i do 11.45 sati djelatnici Gorske službe spašavanja, MUP-a i diverzanti HRM-a pretraživali su južni dio Palagruže. U akciju traganja od 11.25 do 12.40 sati ponovno je uključen i zrakoplov PC-9 HRZ-a. U 11.45 sati locirano je tijelo nestale osobe između stijena u moru s južne strane otoka.

Nakon završenog izvlačenja i identifikacije, brod "Faust Vrančić", prevezao je unesrećeno tijelo u Split.

Heckler & Koch predstavio novu pušku

TVRTKA Heckler & Koch (HK) predstavila je svoju inačicu M4, standardne jurišne puške američke vojske. Razvijena je u američkoj podružnici HK Defense (sjedište tvrtke je u Oberdorfu u Njemačkoj) i označena kao HKM4. Nudi se kao modernizacijski komplet za postojeće puške M4 ili kao novo oružje. Program razvoja HKM4 izrastao je iz programa unapređenja SA80, jurišne puške britanske vojske. Britanska je vojska bila prisiljena angažirati tvrtku HK kako bi njihovu standardnu jurišnu pušku, koja je bila već zloglasna po lošim značajkama, pretvorio u pouzdano i korisno oružje. Program je pokrenut 2000., vrijednost unapređenja je oko 167 milijuna USD, odvija se tempom od 4000 pušaka SA80 mjesечно i trebalo bi obuhvatiti preradu ukupno 200 000 pušaka do 2006.

Posao je obavljen izvrsno i modificirane puške označene SA80A2 rabe se u operacijama u Afganistanu i Iraku bez ozbiljnijih pritužbi. Potaknuta uspjehom SA80 tvrtka je odlučila okrenuti se pušci M4 koju, osim američke vojske, rabe i brojne američke sigurnosne agencije te neke strane države. Sve to omogućava pušci M4 izradu u milijunskim serijama pa se "ubacivanje" u taj segment tržišta čini isplativim potezom. HK nudi M4 kao prijelazno rješenje do uvođenja u službu nove jurišne puške XM8 koju također razvija HK udružen s

tvrtkom Allinat Techsystems. HK smatra kako su najveći problemi sadašnje generacije pušaka M4 sustav pozajmice barutnih plinova i dizajn spremnika za streljivo. Stonerov sustav rabi cijev za dovodenje barutnih plinova izravno na čelo zatvarača kako bi se osigurala energija za djelovanje zatvarača. Tako se barutni plinovi dovode tamo gdje ih ne bi trebalo biti a to rezultira jačim prljanjem zatvarača što može djelovati na pouzdanost i otežava održavanje oružja jer se zatvarač mora stalno i detaljno čistiti. HKM4 rabi drukčiji sustav, razvijen za XM8, koji ima otvor na stražnjoj trećini cijevi, blizu usta cijevi, i klip koji plinovi što prodru iz cijevi potiskuju prema natrag.

Klip potiskuje šipku koja pak potiskuje nosač zatvarača sa zatvaračem. Klip ima hod od 6

mm a nakon što dođe u stražnji položaj dalje ne može pa plin napušta cijev te nema nikakvog izravnog kontakta sa zatvaračem. Razvijen je i novi spremnik na temelju spremnika za britansku SA80. Postoje četiri različite cijevi dužine 25,4 cm; 36,83 cm; 40,64 cm i 50,8 cm. Cijev je hladno kovana, a najopterećeniji unutarnji dijelovi su kromirani.

Uz HKM4 se nudi i bacač granata HK AG-C kalibra 40 mm, rabe ga britanska vojska i neke postrojbe američkog zapovjedništva za specijalne operacije.

I. SKENDEROVIC

Raytheon razvija novu D inačicu AMRAAM-a

AMERIČKA tvrtka Raytheon razvija novu inačicu AMRAAM-a AIM-120 (Advanced Medium Range Air to Air Missile), moćnog projektila zrak-zrak srednjeg dometa. Ta nova D inačica razvija se primarno za potrebe USAF-a i US Navy-a, a temeljna poboljšanja u odnosu na prethodne inačice tog projektila bit će: povećana preciznost, ubojna moć, učinkovitija otpornost na razne protivničke protumjere te povećana mogućnost HOB (High-off-boresight) djelovanja.

Poboljšanja projektila uključuju i ugradnju dvosmjernog datalink sustava, te kombinaciju GPS i inercijalnog sustava za navigaciju i upravljanje projektilom. Očekuje se kako bi nova D inačica AMRAAM-a

mogla ući u punu operativnu uporabu tijekom 2008., dok bi prve inicijalne isporuke projektila počele tijekom 2007. godine.

Do završetka razvoja nove D inačice, u tijeku su završna operativna ispitivanja posljednje C-7 inačice AMRAAM-a, čija bi isporuka prema očekivanjima USAFA-a i US Navy-a trebala početi do kraja ove godine. Projektil AMRAAM AIM-120C-7 također krasi poboljšani sustav navođenja i upravljanja, te su znatno poboljšane mogućnosti detektiranja i praćenja mete tijekom leta, posebice u uvjetima jakih električkih protumjera. Unutar tijela projektila obavljene su određene strukturalne promjene, kojima se dobilo na slobođnom prostoru potrebnom za

ugradnju nove elektroničke opreme.

AMRAAM AIM-120C-7 bit će glavni projektil namijenjen za zračnu borbu na višenamjenskom borbenom avionu F/A-22A/B, čiji se završetak službenog uvođenja u operativnu uporabu očekuje tijekom 2005., dok bi stranim naručiteljima AIM-120C-7 mogao biti dostupan tijekom 2008. godine.

D. OSLOVČAN

Njemačka nabavlja nizozemske Orione

NA TEMELJU nedavno sklopljenog sporazuma između njemačkog i nizozemskog ministarstva obrane, njemačko mornaričko zrakoplovstvo će od nizozemske kraljevske mornarice (RNLN - Royal Netherlands Navy) zaprimiti osam mornaričkih aviona Lockheed Martin P-3C-II.5 Orion. Znatna vrijednost tih aviona je u tome što je na njima nedavno obavljen generalni remont i modernizacija, u sklopu Capability Upkeep Programa vrijednog dvjesto milijuna eura, kojim je bilo obuhvaćeno deset nizozemskih Oriona. Remont i modernizacija obavljeni su u Sjedinjenim Američkim Državama, u Lockheed Martin Aviation & Logistic Centeru, a trajali su osamnaest mjeseci.

Prema spomenutom sporazumu Nizozemska se, uz isporuku osam aviona, obvezala i na cijelovitu logističku potporu u smislu isporuke zamjenskih dijelova, kompletne

opreme i dokumentacije za održavanje aviona, simulatora leta, te preobuke za letačko i zrakoplovnotehničko osoblje. Novonabavljeni njemački Orioni bit će raspoređeni u Marinefliegergeschwader 3 „Graf Zeppelin“, odnosno u mornaričku bazu Nordholz koja se nalazi na sjeveru Njemačke. Isporuka aviona bi se prema dogovorenoj dinamici trebala obaviti do proljeća 2006. godine.

Modernizacijom aviona znatno je poboljšano radno okružje unutar aviona na pet operatorskih mesta. Od nove opreme ugrađeni su: AN/ASQ-227 središnji sustav za obradu i prikaz podataka; AN/ASQ-78B akustični procesor i receiver; AN/ALR-95 sustav za pomoćne elektroničke mjere; AN/APS-138B(V)5 radar; AN/AIC-34 interni

komunikacijski sustav (uz to provedena je i unutarnja priprema za moguću ugradnju satelitskog komunikacijskog sustava); AN/ALE-47 sustav za izbacivanje IC mamaca; te AN/AAR-47 senzor za upozorenje na približavanje protivničkih projektila. Spomenuta modernizacija novih njemačkih Oriona znakovita je i po tome što se FLIR System Star SAFIRE elektro-optička kupola više ne nalazi ispod nosne sekcijske nego je postavljena ispod središnjeg dijela trupa.

Njemačko mornaričko zrakoplovstvo novonabavljenim Orionima kćani zamijeniti svoje zastarjele mornaričke ophodne avione Atlantic (također smještene u mornaričkoj bazi Nordholz), odnosno očekivani operativni vijek remontiranih i moderniziranih Oriona trebao bi biti do 2020. godine.

D. OSLOVČAN

Novi desantni brod francuske mornarice

PRVI od dva nova desantna broda za francusku ratnu mornaricu porinut je 6. listopada ove godine u Brestu. Pomorstvena ispitivanja broda istisnine 21 300 tona i namijenjenog za prijevoz 400 vojnika, 16 helikoptera i 60 oklopnih vozila, počet će krajem veljače iduće godine.

Francuska ratna mornarica očekuje da će službeno primopredaja i primanje u flotni sastav Mistral obaviti već u svibnju ili lipnju iduće godine, što znači da je brod porinut praktički dovršen. Porinuće drugog broda (Tonnerre) trebalo bi se obaviti tijekom 2006.

Zasad su naručena dva broda klase Mistral koji bi trebali zamijeniti dva broda klase Ouragan (Ouragan i Orage). Vrijednost ugovora gradnje novih desantnih brodova za francusku ratnu mornaricu je 570 milijuna eura, a glavni su ugovarači Direction des Constructions Navales (DCN), Thales i Chantiers de l'Atlantique.

Središnji i stražnji dio trupa izgradio je DCN u svojem brodogradilištu u Brestu, dok je Chantiers pramčani dio trupa izgradio u brodogradilištu St Nazaire. Dva 199 metara dugačka broda, koštaju otprilike 30 posto manje nego dva desantna broda Foudre (istisnine 12 400 tona) izgrađeni tijekom devedesetih (Foudre 1990. i Sirocco 1998.). Uz to na brodovima klase Mistral bit će posada od 170 časnika i mornara, što je za čak 65 manje nego na recimo Siroccou.

Svaki brod klase Mistral moći će ukrcati do 13 tenkova Leclerc, a na veliku letnu palubu moći će primiti do šest srednjih i velikih helikoptera namijenjenih provedbi desantnih operacija.

T. JANJIĆ

Američka vojska kupuje termalne ciljnice

ZAPOVJEDNIŠTVO za komunikacije i elektroniku američke kopnene vojske namjerava kupiti više od 28 000 dodatnih termalnih ciljnika za postavljanje na razno pješačko oružje. Nabava će obuhvatiti 8690 ciljnika PAS-13B(V)1, 8512 PAS-13B(V)2 te 11 246 ciljnika PAS-13B(V)3.

Ciljnice isporučuje tvrtka Raytheon Network Centric Systems koja je dosad već isporučila 10 000 ciljnika američkoj kopnenoj vojsci prema ugovoru iz 1998. Osim američ-

koj vojsci sustavi su prodani i Australiji, Kanadi, Danskoj, Francuskoj, Njemačkoj, Švedskoj i V. Britaniji. Inačica (V)1 ima nehladenu matricu temeljenu na barij stroncij titanat detektorima te je predviđena za lako oružje. Konkretno, odobrena je za uporabu na puškama M16 i M4, a može se rabiti i kao ručna sprava za motrenje. Inačice (V)2 i (V)3 imaju hlađenu matricu temeljenu na kadmij živa telurid detektorima. Te su inačice predviđene za postavljanje na sred-

nja, (V)2, i teža, (V)3, oružja. Inačica (V)1 ima masu od 1,35 kg (zajedno s dvije komercijalne baterije), ostvaruje domet detekcije od 550 m te ima vidno polje od 15° i elektronički dvostruki zum.

Raytheon nastavlja s razvojem termalnih ciljnika jer je to područje koje se u posljednje vrijeme snažno širi. Mnoge države pokreću programe razvoja tzv. "vojnika budućnosti" kojima nastoje razviti opremu i oružje koje će vojnicima 21. stoljeća omogućiti bolju zaštitu, bolji pregled situacije, umrežavanje te na koncu učinkovitije obavljanje zadaća. Svi programi predviđaju mogućnost djelovanja po noći i u uvjetima slabe vidljivosti, a to su uvjeti za koje se termalni ciljnici osobito pogodni. Raytheon se kao jedan od vodećih na tom području nastoji što bolje pozicionirati na tržištu. Trenutno razvija detektore temeljene na tehnologiji vanadij oksid s povećanom razlučivošću.

I. SKENDEROVIC

Prvi let A160 Hummingbirda

BESPILOTNA letjelica A160 Hummingbird, koju razvija tvrtka Boeing Phantom Works na temelju ugovora s DARPA-om, potkraj rujna obavila je svoj prvi probni let. Tijekom osamdesetminutnog leta uspješno su obavljena testiranja lebdenja letjelice u zraku, te druge klasične manevarske, odnosno letne mogućnosti u zraku.

Dizajn letjelice A160 predviđa VTOL mogućnosti (vertical take-off-and-landing), odnosno vertikalnog polijetanja i slijetanja, odnosno mo-

gućnost boravka letjelice u zraku do 24 sata, uz maksimalni domet od 2500 nautičkih milja te mogućnost nošenja modularnog tereta do 1000 funta težine. Duljina letjelice je 10 m, dijametar rotora je 10,9 m, maksimalna brzina letjelice je 140 čvorova, a operativni vrhunac leta je 9146 m.

Svojom temeljnom namjenom bespilotna letjelica A160 Hummingbird predvidena je za zadaće zračnog izviđanja, nadzora, zahvata protivničkih ciljeva te za uspostavljanje komunikaci-

je između postrojbi na terenu.

D. OSLOVČAN

Zaštita očiju

KANADSKO ministarstvo obrane sklopio je ugovor s tvrtkom Eyewear iz Montréala za nabavu 15 200 zaštitnih balističkih vizira. Vizir je samo jedna od pet komponenti balističke zaštite koje se razvijaju u sklopu programa Clothe-the-Soldier. Vizir pruža zaštitu za oči i gornji dio lica te je dizajniran kako bi se mogao, uz poseban komplet prilagodnika, integrirati na standardnu kanadsku kacigu CG634. Isporuka vizira počet će tijekom proljeća 2005. i bit će završena unutar jedne godine. Vizir je drugi sloj zaštite očiju, prvi su balističke naočale koje pružaju zaštitu od fragmenata male snage. Naočale također imaju UV i zaštitu od vidljivog spektra sunčeva zračenja (tj. imaju funkciju i sunčanih naočala). Za noćnu uporabu stavljuju se posebne leće za noćno djelovanje.

I. SKENDEROVIC

Testno ispaljivanje Hellfirea s norveških Combat Boat 90N

SREDINOM ove godine norveška Defence Materiel Agency (DMA) obavila je testna ispaljivanja protuoklopnih vodenih projektila AGM-114 Hellfire s brzog desantnog broda Combat Boat 90N. Podaci o cilju preneseni su na brod preko komercijalnog radiolinka.

Demonstracija upotrebljivosti koju je proveo DMA u suradnji sa švedskom Defence Materiel Administration, imala je za cilj da se dokaže upotrebljivost Hellfire Shore Defence Sistema na desantnim brodovima Combat Boat 90N, ili na brodovima slične veličine čime bi im se, uz relativno mala ulaganja bitno povećala borbena sposobnost. Kako Combat Boat 90N nije opremljen odgovarajućim sustavima za motrenje i otkrivanje ciljeva istodobno je dokazana i mogućnost djelovanja unutar ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target Acquisition i Reconnaissance) mreže.

Ispitivanje je obavljeno u blizini otoka Treana na norveškoj zapadnoj obali u prvom tjednu lipnja ove godine. Brod su opremili s FLIR Systems Brite Star elektrooptičkim ciljničkim sustavom koji su opremili i laserskim daljinomjerom. Sustav za usmjeravanje paljbe razvila je tvrtka Teleplan koja ga je bazirala na njihovom sustavu elektroniskih zemljovida Maria. Rakete su lansirane sa stabiliziranog dvostrukog lansera tvrtke

Kongsberg Protech. Sustav za kontrolu lansiranja došao je iz Boeingu.

Lansiranje raketa na vučene ciljeve obavljen je tijekom plovidbe broda pri brzini 20 čvorova i stanju mora 3. Otkrivanje i zahvat ciljeva obavljen je uz pomoć Brite Star sustava na samom brodu. Brite Star je podjednako uspješno mogao označiti ciljeve i za rakete lansirane s broda i za one lansirane iz obalnih bitnica. Podaci o cilju obalnim su bitnicama poslani pomoći ISTAR mreže. Sveukupno je ispaljeno 13 raketa.

Po tvrdnjama DMA testiranje je u potpunosti uspjelo te će krajem ove godine norveškoj ratnoj mornarici preporučiti nastavak programa kroz fazu preprodajskog razvoja i daljnja testiranja. Na temelju toga izraditi će se proračuni upotrebljivosti i cijene cijelog sustava i njihove ugradnje na brodove. Zasad se razmatra da se Hellfireom opreme Combat Boat 90N norveških Coastal Rangersa tijekom njihove skore modernizacije.

T. JANJIĆ

Samoreplicirajući mikroroboti

AMERIČKA obrambena tvrtka General Dynamics Advanced Information Systems dovršila je studiju koja je istraživala mogućnost razvoja samoreplicirajućih robotskih sustava za potrebe NASA-inog instituta za napredne koncepte. Istraživana je mogućnost stvaranja kinematskih samoreplicirajućih robotskih sustava, ustvari fizičkih strojeva veličine oko 100 mikrona koji mogu stvarati svoje kopije od jednostavnih dijelova.

Taj projekt nudi mogući dramatičan proboj u tehnologiji i znatno smanjenje troškova proizvodnje strojeva. Jedan od potencijalno vrlo uzbudljivih smjerova razvoja je proizvodnja medicinskih mikrorobota koji bi mogli drastično poboljšati kvalitetu liječenja uz prihvatljuvu cijenu. Prema izjavama istraži-

vača studija je pokazala kako proizvodnja mikrorobota ne bi bila bitno komplikiranjem od proizvodnje naprednih računalnih procesora.

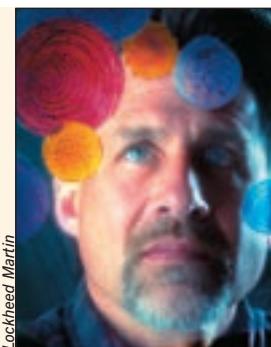
Iako komercijalnu primjenu ne bi trebalo očekivati u idućih deset do dvadeset godina dijelovi tehnologije mogli bi i prije biti dostupni i uporabljeni kod izrade robota, zaslona ili nove generacije fleksibilnih programabilnih procesora, poznatih kao field programmable gate arrays (FPGA).

Izrada samoreplicirajućih strojeva je novo područje znanstvenih istraživanja. Prema nekim podacima dosad su samo dva puta znanstvenici uspjeli načiniti primitivne samoreplicirajuće strojeve, također u suradnji s NASA-inim institutom za napredne koncepte.

Iako se u objavljenom press mate-

rijalu ne govori eksplicitno o mogućoj vojnoj primjeni ne teba sumnjiči kako su spomenuta istraživanja iskoristiva i u vojne svrhe. Jedna od mogućih primjena je u izradi složenih autonomnih borbenih sustava koji bi se sami održavali i popravljali. Minijaturizacija isto tako nudi mogućnost izrade izvidničkih i nadzornih sustava premaljenih za otkrivanje uobičajenim osjetilima. Ukoliko tehnologija samoreplicirajućih nanobota doista zaživi sigurno će dovesti do dramatičnih promjena u poimanju vojske i ratovanja.

I. SKENDEROVIC

Lockheed Martin

T-55AGM

Morozov

U doba neprestanog smanjivanja obrambenih proračuna, koji zahvaća veliku većinu vojski diljem svijeta, sve je teže nabavljati novu vojnu tehniku. A kad se nešto kupuje onda je to najčešće oprema pogodna za posebne zadaće, kao što su mirovne misije ili borba protiv terorizma.

Toma VLAŠIĆ

Klasična vojna oprema, pogodna za standardni rat punog intenziteta, danas se gotovo uopće ne nabavlja. Tako danas vrlo malo vojski kupuje tenkove, topništvo i ostalu tešku vojnu opremu. A kad se i kupuje onda je riječ o malim količinama, nekoliko desetaka do nekoliko stotina komada. Neke vojske otvoreno priznaju kako zadržavaju neku opremu (u minimalnim količinama) samo zato da bi održali mogućnost uvježbavanja i eventualne buduće operativne uporabe takve tehnologije.

Čak ako se netko i odluči za nabavu novog tenka neugodno će ga iznenaditi cijena najmodernijih primjeraka. Ona je od 4 milijuna USD pa naviše te je

■ Crtež ukrajinskog topa KBM2, kalibra 120 mm

postala glavni "čimbenik odvraćanja" u nabavi novih tenkova. To je mnogo i za bogate države, dok je onima manje bogatima moderni tenk postao nedostupan.

Zato se mnoge države okreću moderniziranju postojećih starijih tenkova. Tako se nastoje u funkciju staviti stariji primjerici koje imaju u naoružanju, ili ih se može jeftinno kupiti na međunarod-

nom tržištu rabljene vojne opreme, te nakon modernizacije dobiti tenk povećanih borbenih sposobnosti.

Mnoge su tvrtke ponudile modernizacijske pakete, od vrlo jednostavnih pa do složenih i naprednih (a također i skupih) projekata koji obuhvaćaju nove topove, motore, kупole, elektroniku.

Ukrajinski konstruktorski ured Morozov prikazao je modernizirani tenk T-55, koji je još uvijek u operativnoj uporabi, ili u pričuvu, u znatnim kolicinama diljem svijeta, osobito u istočnoj Europi, Bliskom istoku, Africi. Modernizacija je nazvana T-55AGM, a donosi znatna poboljšanja na sva tri osnovna elementa tenka, paljbenoj moći, pokretljivosti i zaštiti. ■

A side-view photograph of a T-55AGM tank. The focus is on the hull side, showing the side armor plate and the top of the hull. A prominent feature is the extended gun mantlet, which houses the automatic loader mechanism. The tank is positioned in front of a building with large windows.

Bočni pogled na T-55AGM, jasno se vidi produžetak kupole u kojem je smješten automatski punjač

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Talijanska vojska u tranziciji

Dok narasle međunarodne obveze Italije i prijelaz na potpuno profesionalnu vojsku zatijevaju sve više novca, proračunska ograničenja su zapreka uspješnom funkcioniranju obrambenog sustava

Igor SKENDEROVIC

Novi helikopter EH101

Proračun za obranu u užem smislu (odnosi se samo na OS, bez troškova Karabinjera) iznosi 14,5 milijardi eura. U apsolutnom je iznosu minimalno veći u odnosu na prošlu godinu, no u realnom je iznosu ipak

nešto manji. Što je još važnije, obrambeni proračun kao udio u BDP-u je u padu već treću godinu zaredom. Sve je to rezultiralo porastom troškova za osoblje što se kompen-

zira smanjenjem izdvajanja za nabavke i modernizaciju. Prema nekim podacima troškovi za osoblje su prešli 50% proračuna dok su troškovi opremanja pali na malo više od 20%, što je, dugoročno gledano, i najozbiljniji problem jer se usporava nužna tehnička modernizacija.

Prelazak na potpuno profesionalnu vojsku znači i neizbjegni pad u broju vojnika. Tako bi 2005. vojska ukupno brojila 202 000 vojnika, dok ih je 2001. bilo 250 600. Planiran je i daljnji pad, na 190 000 vojnika. Javlja se i problem s kojim se suočavaju sve vojske u visokorazvijenim državama, naime sve je teže u službi zadržati visokoobrazovane specijaliste, jer im civilni sektor nudi veća primanja i udobniji život. No, za očekivati je probleme pri prelasku na novi sustav popune oružanih snaga i trebat će neko vrijeme dok se ti problemi ne prevladaju, ali treba napomenuti kako se sa sličnim problemima suočavaju mnoge države koje imaju profesionalnu vojsku. ■

Unatoč proračunskim ograničenjima Italija trenutačno u raznim misijama u inozemstvu ima raspoređeno oko 9000 ljudi. Riječ je o petnaestak raznih država u kojima talijanski vojnici pomažu održati mir i stabilnost, a njihov je doprinos među najvećima u Europi. Uz to, od 1. siječnja 2005. talijanska će vojska biti potpuno profesionalna, posljednji ročnici moraju biti otpušteni tijekom prosinca 2004. Profesionalizacija znači i dodatni rast troškova za osoblje, jer će sve poslove obavljati mnogo skuplji profesionalci, dok se dosad bar dio (uglavnom neopasnih i jednostavnijih) zadaća povjeravao jeftinijim novacima.

■ Nosač zrakoplova Giuseppe Garibaldi s pratećim brodovima

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

U želji da otkloni sve nedostatke uočene na inačici AH-64A, te da od Apache napravi ubojitiji borbeni stroj, američka je vojska pokrenula programe razvoja novih inačica. Krajnji rezultat tih naporu je Longbow Apache, trenutačno najubojitiji helikopter na svijetu

Longbow Apache

Zoran KESER

Borbene akcije u operaciji Pustinjska oluja, samo su dokazale da je Apache vrlo ubojiti stroj koji će predonijeti važnosti borbenog helikoptera u svako ozbiljnije zrakoplovstvo svijeta. Iako su iza sebe ostavili iznimno veliki broj uništenih iračkih snaga i opravdali visoka ulaganja u svoj cjelokupni razvojni projekt, helikopteri AH-64A iznijeli su na vidjelo i svoje negativne strane. Najviše nedostataka očitovalo se zbog neprilagođenosti djelovanja u pustinjskim uvjetima (iz pojedinih helikoptera tijekom čišćenja cijelog trupa izvučeno je i

Osnova taktika upotrebe Apachea u budućnosti je zajedničko djelovanje Longbow i obične D inačice u zajedničkim djelovanjima

do 45 kg pjeska), pri čemu je dolazilo do znatnih oštećenja lopatica turbine motora kao i oštećenja gorivnih pumpi zbog usisavanja zrnaca pjeska prilikom slijetanja ili polijetanja. Isto tako, s pilotskog stajališta, veliku neugodnost stvarao je pješčani oblak koji se podizao prilikom slijetanja, pri čemu su piloti vrlo često gubili kontakt sa zemljom. Ubrzo se našlo i rješenje za taj problem: pilot je slijetao malom progresivnom brzinom čime se uvijek kretao ispred oblaka prašine - ta tehnika ne bi bila izvediva kod helikoptera sa skijama. Oblak prašine isto tako može otkriti poziciju helikoptera, pri čemu je Apache bio uočljiv s udaljenosti od gotovo 10 kilometara. Rješenje tog problema leži u planiranju djelovanja iznad pogodnijeg terena ili s većih udaljenosti, što pak povlači za sobom ugradnju naprednije avionike. Isto tako, piloti su pokazali prilično nezadovoljstvo prema komunikacijskoj opremi koja je imala prilično mali domet za misije dubljeg prodora iza neprijateljskih linija. Da bi se riješio taj problem, piloti su bili prinuđeni voditi komunikaciju preko SATCOM veze ostvarive preko helikoptera UH-60 ili aviona C-12 i razgovorati posredstvom posade u AWACS zrakoplovima, što je znatno povećavalo radno naprezanje posade često u najkritičnijim situacijama. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

Nakon njemačkog uspjeha s He-178 i britanskog s Glosterom E.28/39. Amerikanci su uložili golem napor kako bi se uključili u utrku kojoj je cilj bio razvoj prvog operativnog borbenog aviona na mlazni pogon. Rezultat tih iznimnih napora bio je Bell P-59 Airacomet koji je poletio već 1. listopada 1942. što je nevjerojatan uspjeh ako se uzme u obzir da američka zrakoplovna industrija pet godina prije praktički nije ni znala što je turbomlazni motor. Tek će nekoliko objektivnih i puno subjektivnih razloga uzrokovati da Airacomet neće ući u borbenu uporabu tijekom II. svjetskog rata

Bell P-59 Airacomet

Damir PAVLOVIĆ

Bell XP-59A Airacomet je prvi američki avion pokretan mlaznim motorima i već je samim tim osigurao svoje mjesto u povijesti zrakoplovstva. Iz raznoraznih razloga, koje ćemo opisati u tekstu, nije korišten u borbama tijekom II. svjetskog rata, ali je USAAF-u (United States Army Air Forces) i USN-u (United States Navy) pružio neprocjenjiva iskustva u usvajanju naprednih tehnologija koja će biti osnovica za dalji razvoj mlaznog zrakoplovstva u Sjedinjenim Državama. Posebna važnost Airacometa je u činjenici da je američka industrija krenula u razvoj turbomlaznih motora te je zahvaljujući tom i mnogim drugim projektima vrlo brzo postala najveći proizvođač te vrste motora u

svijetu. Unatoč svemu navedenom Airacomet i nije rođen pod najsretnijom zvijezdom. Politički i vojni čelnici tog vremena više su se pouzdavali u masovnu proizvodnju već isprobanih oružja nego u razvoj potpuno novog oružja koje je tek nekoliko godina prije napravilo svoje prve letove. Zbog toga su na

■ XP-59A postao je prvi u nizu tajnih projekata američkog ratnog zrakoplovstva

Airacomet više gledali kao na ispitni projekt koji je trebao dokazati uporabljivost novog pogona nego kao na novo oružje koje bi moglo preokrenuti tijek ratovanja u američku i savezničku korist. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Sukobi oko Falklandskog otočja VI.

Slavlje i zaprepaštenost

Prilikom ulaska u zrakoplov koji će ih s Falklanda prevesti u Urugvaj, a potom i u Britaniju, jedan je zarobljeni kraljevski marinac svojem argentinskom čuvetu uputio rečenicu koja će se kasnije mnogo puta spominjati: "Nemoj se ovdje odveć udomaćiti, kompa! Vratit ćemo se!"

Jurica MILETIĆ

Uoči sukoba oko Falklandskog otočja, prijeke u Argentini nisu bile nimalo ružičaste: zemlju je potresala duboka gospodarska kriza, a socijalni nemiri protiv vojne hunte koja je ubijala na tisuće Argentinaca - svojih političkih protivnika bili su sve izraženiji. Mnogi su ljudi bili uhićeni, samo da bi nakon toga netragom nestali. Redali su se diktatori od generala Jorge Videle preko Roberta

Viole do Leopolda Galtierija.

Njegova je diktatura potrajala samo godinu i pol, ali prije nego je došao na vlast bio je najveći progonitelj svojih političkih protivnika. Godinu dana prije sukoba inflacija je u Argentini bila 600% i valjalo je nešto učiniti da se pozornost s prilika u zemlji prenese na vanjsku politiku, pa se invazija Falklandskih otoka i činila najboljim načinom smirivanja radničkih nemira. S druge strane, u Britaniji je "željezna lady" Margareth Thacher gubila na popularnosti, a ishod sukoba mogao je pridonijeti njezinu rezboru.

U području Falklanda Britanci su držali tek malobrojnu postrojbu kraljevskih marinaca, poznatu kao Naval party 8901. Nisu vjerovali da će Argentinci zauzeti Falklande, a u Argentini su neki krugovi držali kako se Velika Britanija takvu zauzeću i neće suviše protiviti. Plan invazije pripremio je general Jorge Anaya, čelnik argentienske mornarice, inače poznat po svojim antibritanskim stavovima.

Nakon argentinskog zauzeća otočka Južna Georgia, brod britanske kraljevske mornarice za ophodnje Antarktikom HMS Endurance dobio je zapovijed da s otoka pokupi civilne osobe, ali kad su ga u tom naumu počela sprečavati čak tri argentinska ratna broda, mudro je ustuknuo. Otočnog guvernera Siru Rexu Huntu, britanska je vlada o mogućoj argentinskoj invaziji obavi-

jestila tek posljednjeg dana ožujka 1982. a ovaj je odmah pozvao dva viša časnika marinske postrojbe 8901 da razmotre mogućnosti za obranu. Zapovjedništvo je preuzeo bojnik Mike Norman, dok je drugi bojnik Gary Noott postao Huntovim savjetnikom za vojna pitanja. Uкупne britanske snage na Falklandu bile su 68 marinaca i 11 mornara.

Proročanstvo ratnog zarobljenika

Drugog travnja obali otoka približio se argentinski razarač Santissima Trinidad, usidrio se samo 500 metara dalje od mjesta znalog kao Mullet Creek, i pod okriljem mraka spustio u more desantne čamce u koje su se ukrcala 92 pripadnika specijalne postrojbe pod zapovjedništvom Guillermo Sanchez-Sabotsa. Cilj im je bio zauzimanje upravne zgrade The Government

House, udaljene oko 4 kilometra sjevernije, dok je vojarna s britanskim marincima bila nekih devet kilometara dalje. Pred zoru argentinski su je komandosi napali granata sa suzavcem, tek da se uvjere kako je vojarna prazna, jer su svi britanski marinici bili u upravnoj zgradbi i pripremali se da je obrane. Bili su napadnuti u 06:15, i unatoč dobro organiziranoj i izvedenoj obrani, ubrzo bili primorani na predaju. Još su se ozbiljnije stvari istodobno odigravale na istočnom kraju Stanleyja: iz dvadeset oklopljenih amfibija, inače američke proizvodnje, koje su u more bile spuštene s nekadašnjeg američkog broda za prijevoz tenkova, a sad u sastavu argentinske mornarice pod nazivom Cabo San Antonio iskricali su se argentinski marinici. Ubrzo su, unatoč žestokom britanskom otporu zauzeli aerodrom, a malobrojna britanska

■ Sir Rex Hunt bio je guverner Falklanda u vrijeme rata 1982. godine

posada u sljedeća četiri dana morat će se predati. Prilikom ulaska u zrakoplov koji će ih s Falklanda prevesti u Urugvaj, a potom i u Britaniju, jedan je zarobljeni kraljevski marinac svojem argentinskom čuvetu uputio rečenicu koja će se kasnije mnogo puta spominjati: "Nemoj se

■ Istodobno s diplomatskim akcijama, Britanci su počeli opremiti flotu pod nazivom Task Force, okupljenu oko nosača zrakoplova HMS Hermes (lijevo) i HMS Invincible (desno)

ovdje odveć udomaćiti, kompa! Vratit ćemo se!" Argentincu, ako je i razumio engleski, jamačno nije bilo ni na kraj pameti da će se proročanstvo britanskog ratnog zarobljenika obistiniti za samo 72 dana.

Crni petak

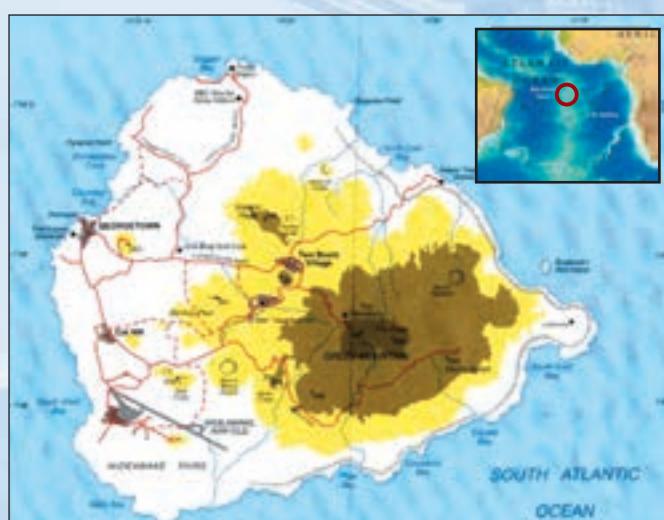
Dok su u argentinskom glavnom gradu na trgu Plaza de Mayo slavili pobjedu u sukobu u kojem je Argentina imala tek jednog mrtvog i tri ranjena, London je ostao u šoku, i događaji tih dana u sjećanju će ostati kao "crni petak". Sljedećeg su dana Argentinci zauzeli i otoke oko Južne Georgije, ali i Južne Sandwich otoke, 1500 km istočno od Falklanda. Unatoč ranije danim

obećanjima da će život civilnog stanovništva na otocima ostati nepromjenjen, Argentina je uvela mnoge nepopularne promjene: Port Stanley je postao Puerto Argentino, španjolski je postao službeni jezik, a promet je bio premješten na desnu stranu ceste, (na Falklandima se, kao i u Velikoj Britaniji, vozi lijevo). Mnogim provizornim prometnim znacima u inat, otočani su i dalje nastavili voziti lijevom stranom.

Britanci su brzo poduzeli brojne diplomatske akcije, ali su počeli i pripremati flotu koja će pod nizom Task Force, a okupljena oko nosača zrakoplova HMS Invincible i HMS Hermes, ubrzano isploviti put Falklandskega otoka. Premda je jav-

nost u Ujedinjenom Kraljevstvu podupirala akciju, mišljenja u svijetu bila su podijeljena: za neke je Velika Britanija bila bivša kolonijalna sila kojoj se to zaslženo dogodilo, no više je bilo onih koji su je smatrali zemljom uznapredovale demokracije, a dio te zemlje zauzele su snage jedne vojne diktature. Ujedinjeni narodi su 3. travnja donijeli rezoluciju kojom su zatražili argentinsko povlačenje s otoka i prestanak neprijateljstava, ali vlada u Buenos Airesu je to odbila. Tjedan dana kasnije na snagu su stupile sankcije protiv Argentine, a vlada američkog predsjednika Reagana, ostala je neutralna.

(nastavit će se)

tanskog sukoba, kad je poslužio kao opskrbna točka i odmorište za britanske trupe na putu prema Falklandskim otocima. Otočna zračna luka nije otvorena za civilni putnički promet, pa je Ascension za turiste zatvoren otok i može ga se posjetiti tek kao putnik na poštanskom brodu Royal Mail Ship koji u sklopu brodske poštanske linije plovi prema Svetoj Heleni, a kratkotrajno se zaustavlja i na tom otoku.

Otok Ascension (7.95°S , 14.37°W) administrativno припада otoku Sveta Helena od koje je udaljen nekih 800 milja i leži usred južnog Atlantika. S površinom od samo 98 četvornih kilometara, vulkanskog je podrijetla, ali ima izvanredne pješčane plaže, premda je inače u svemu negostoljubiv. Čini se da ga je prvi opazio Juan da Nova Castella godine 1501. ali to je otkriće prošlo nezapaženo, i otok je ponovno otkrio Alfonso d'Albuquerque na sam dan Uzašača (Ascension), dvije godine kasnije. Brodovi su ga rijetko posjećivali jer je suh i lišen biljnog pokrova, međutim dobio je na strateškoj važnosti kad je Napoleon bio interniran na Svetu Helenu. Dugo je godina na otoku bio britanski garnizon, a godine 1942. Amerikanci su na njemu sagradili zračnu luku godine 1966. BBC je na njemu podigao kratkotalnu radiopostaju da opslužuje Južnu Ameriku i Afriku.

Na Ascensionu živi nešto manje od 1300 stanovnika, ne računajući pripadnike britanske i američke vojske (RAF i USAF). O otoku se ponovo čulo tek za argentinsko-britanski sukob, kad je poslužio kao opskrbna točka i odmorište za britanske trupe na putu prema Falklandskim otocima.

Kazalište i kino u Domu HV-a "Zvonimir"

U organizaciji Odjela za kulturno-društvene djelatnosti Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a u Domu HV-a "Zvonimir" održat će se:

- **20. studenoga u 18 sati - ANA I KRALJ KOJI JE ISPAO IZ BAJKE**, predstava za djecu do 10 godina u izvedbi kazališta "Žar ptica"; predstava traje 40 min.

Besplatne ulaznice mogu se rezervirati od 15. studenoga.

- **4. prosinca u 18,30 sati - SHREK 2**, animirana komedija sinkronizirana na hrvatski jezik; glasove posudili: Vedran Mlikota i Renata Sabljak; predstava traje 92 min.

Besplatne ulaznice mogu se rezervirati od 29. studenoga.

Besplatne ulaznice mogu se rezervirati isključivo od 10 do 12 sati u Odjelu za kulturno-društvene djelatnosti, Stančićeva 6, tel./fax: 68-935.

Misa u kapeli Vojnog ordinarijata

- U kapeli Vojnog ordinarijata na Ksaveru u Zagrebu **nedjeljom i blagdanom s početkom u 11 sati** redovito se slavi sveta misa za vjernike Vojne biskupije, a kapela je otvorena i za ostale vjernike.

BIBLIOTEKA**Davor Marijan: "Bitka za Vukovar", Hrvatski institut za povijest, Zagreb - Slavonski Brod, 2004.**

Još jedna knjiga o Vukovaru, moglo bi se kratko zaključiti, no dovoljno je pročitati njezin uvod i shvatiti kako je ova knjiga ipak po nečemu posebna. Naime, ovo je prva knjiga o ratnim događanjima u Vukovaru 1991. godine utemeljena na znanstvenoj metodologiji i izvorima s vojnog aspekta, a opremljena je i vojnim kartama na kojima je prikazan tadašnji raspored snaga u tom dijelu Slavonije. Autor se uglavnom koristio gradom Središnjeg vojnog arhiva MORH-a, gdje je nekoć i radio, a svojevrsna studija na 337 stranica nastala je kao rezultat njegovog višegodišnjeg istraživanja bitke za Vukovar, o čemu je već objavio rad pod istim naslovom u časopisu slavonskobrodske podružnice Hrvatskog instituta za povijest.

Ističući kako je to samo uvod u analizu bitke za Vukovar, autor upozorava čitatelja da zbog nedostupnosti građe nije bio u mogućnosti dati sve odgovore na još brojna otvorena pitanja vezana uz tu epizodu Domovinskog rata, no uspio je dati argumentiran prikaz vojnog djelovanja, što je uostalom i bio njegov cilj. "Bitka za Vukovar nesumnjivo je važniji događaj Domovinskog rata iz 1991. godine", stoji u zaključku knjige, a autor je naknadno dodao (na promociji u Zagrebu) da je "svakako najvažniji". A najvažniji zaključak njegovog iscrpnog istraživanja bitke za Vukovar, na temelju kojega je nastala i ova studija, sadržan je u posljednjoj rečenici u kojoj Davor Marijan zaključuje da je Vukovar "grad koji se nije mogao obraniti".

Marija ALVIR

12. studenoga 1980. Slike sa Saturna

Drugi najveći planet Sunčevog sustava udaljen je od Zemlje više od milijardu kilometara. Njegov prepoznatljivi prsten brojnim astronomima stoljećima je bio jedna od najinteresantnijih "meta" na zvjezdnom nebu. Uz današnja tehnološka dostignuća i moderne teleskope doslovno svatko iz svog dvorišta može uživati u pogledu na taj udaljeni planet. San Galilea, Herchela i brojnih drugih zvjezdoljubaca da stignu nadomak diva s prstenom ostvario se 12. studenoga 1980. Taj potpovit obavila je letjelica Voyager 1, koja je tri godine ranije lansirana s Cape Canaverala u Floridi. Nešto poslije Voyagera 1 do njega je stigao i Voyager 2, a zajedno su poslali na Zemlju više od 30 tisuća fotografija planeta, njegovih satelita i prekrasnih prstena.

**18. studenoga 1664. Poginuo hrvatski ban
Nikola Zrinski**

Nikola Zrinski bio je, zajedno sa svojim bratom Petrom, posljednji važni izdanak hrvatske velikaške loze Zrinski. Kao golobradi mladići istaknuli su se u obrani Međimurja i ugarskih imanja Zrinskih od Turaka. Europsku su slavu postigli borivši se u Tridesetogodišnjem ratu protiv Švedana u Češkoj.

Zbog uspjeha u Češkoj, gdje je navodno spasio život kralju Ferdinandu III., Nikola Zrinski je 1647. postao hrvatski ban. Od tada do kraja života borio se protiv Turaka. Nakon sklapanja Vašvarskega mira, kojim je kralj Leopold sprječio daljnje borbe protiv Turaka, hrvatski i ugarski velikaši počinju kovati zavjeru protiv kralja, a Nikola Zrinski nalazi se na čelu urote. Leopold je pozvao ugarske i hrvatske pravake u Beč kako bi im objasnio razloge potpisivanja Vašvarskega mira. Hrvatski ban Nikola Zrinski također se spremao u Beč kada je s pratinjom otišao u lov nedaleko od Čakovca 18. studenoga 1664. Ubio ga je razjareni, ranjeni vepar. Na banskoj časti, a i na čelu velikaške urote naslijeduje ga brat Petar.

leonriz@net.hr

SLOVO DUHOVNOSTI**Nedjelja 14. studenoga**

Ima nas koji o onome što će biti poslije ovog života rijetko kada razmišljamo. Neki od nas čak ne žele ni čuti da bi nakon smrti postojao nekakav oblik života. Idu toliko daleko da se ismijavaju s onima koji vjeruju da smrt nije kraj. No, kako se bliži taj trenutak susreta sa smrću, većina ipak počinje razmišljati o tome kakav je bio tije-kom svog zemaljskog života, je li se nešto bolje moglo na-praviti, jesu li se određeni postupci mogli izbjegći. Liturgijska čitanja ove nedjelje svojim zornim slikama govore nam upravo o onome što će biti nakon smrti. Postoji Bog koji će suditi svakome po pravdi. Jer on je Bog pravedni! Na tom sudu neće biti privilegija, nije važno jesmo li bili bogati ili siromašni, kakvog smo vjerskog uvjerenja bili ili kakvi su bili naši životni stavovi. Jedini kriterij na tom sudu bit će naša djela za vrijeme života. I to je jedina pravda za svakog pojedinačno.

Željko STIPANOVIĆ

Švicarski gardisti

Švicarci su organiziranim gardom, s **papom** kao svojim vrhovnim zapovjednikom, postali za pape **Julija II.** godine **1505.**, a na temelju sporazuma koji je sam papa potpisao s kantonima **Zürich** i **Luzern**. Ta su dva kantona u **Rim** poslala 200 plaćenika pod zapovjedništvom **Petera von Hertensteina** kao *condottiera* i **Caspara von Silenena** kao kapetana. U Rim su stigli 21. siječnja **1506.** i na Trgu sv. Petra primili papinski blagoslov. Taj se događaj smatra danom osnivanja **vatikanskog korpusa švicarske garde Cohors pedestris Helvetiorum sacra custodia Pontificis** (Pješačka cohorta Helvećana za svetu zaštitu pontifeksa).

Današnja postrojba švicarske papinske garde jedini je ostatak nekadašnje švicarske tradicije **mercenarskih** trupa jer je švicarski ustav godine **1874.** zabranio novačenje Švicara u strane vojne snage, a Sveta je Stolica od tog pravila jedina iznimka.

Švicarski najamnici, odnosno plaćeni vojnici na dobar su glas prvi put došli još godine **1494.** kao dio vojske francuskog kralja **Charlesa VIII.** za vrijeme njegove invazije na Apeninski poluotok. Njihova strategija, taktika, kruto držanje i nepokazivanje ikakve milosti u bojевима, za postrenesansnu Italiju bili su veliko otkriće: Francuzi su tad uistinu lako osvojili područja na koja su krenuli i sljedećih če pola stoljeća švicarski plaćenici biti naznačni na svim bojištima Italije. Njihovo tradicionalno naoružanje činili su helebarda (kombinacija sjekire i kopla na dugom drvenom držaču) i mač. Radna odora današnjih gardista je renesansnog kroja i plava je, a na glavama su im beretke. Ceremonijalne su im odore u bojama obitelji **Medici** (neki izgled te odore vole pripisivati samom **Michelangelu**), a u posebnim prigodama, osim kacige i prsnih oklopa nose i bijele rukavice i velike ovratnike. Od **XVI.** stoljeća do danas odora je pretrpjela tek neznatne promjene. Ako je već i nije dizajnirao Michelangelo, sva je prilika da je na njezin razvoj utjecao **Raffaello** koji je svojim slikarskim ostvarenjima uvelike utjecao na talijansku renesansnu modu.

Jurica MILETIĆ

www.navy.mil.nz

Službene stranice novozelandske ratne mornarice primjer su vrlo dobre koncepte Internet sitea, sa zadovoljavajućim brojem linkova i solidnom grafičkom idejom. Jednostavnost je glavna kvaliteta sitea na čijem se

Home pageu (www.navy.mil.nz) nalazi osam (osnovnih) linkova "ispod" kojih su informacije o povijesti, sadašnjosti i budućnosti novozelandske mornarice.

Ipak, uočili smo dva nedostatka, koja će se nekima činiti velikim, a nekima i malim. Naime, ne postoji rubrika ili link s vijestima, a istodobno su fotografije, premda izgledom vrlo atraktivne, tek u srednjoj rezoluciji.

Definitivno najkvalitetniji dio sitea je link prema "srodnim" stranicama (**Links**). Doista je rijetko pronaći na nekom službenom siteu tako velik broj linkova "prema" drugim vojnim siteovima (ne samo mornaričkim), ali i novozelandskim mornaričkim i inim udrušama i institucijama. Iskreno, nismo ih prebrojavali, ali ima ih najmanje pedesetak.

Site je, dakle, vrlo dobar i informativan. Jednostavnost "pokriva" sve nedostatke, a preglednost mu je dodatna vrlina. Izvrsna zanimacija za one koje zanima mornarica *Down Under...*

Ivan BELINEC

KVIZ

1. Drugi američki predsjednik, nasljednik Georgea Washingtona bio je:

- A Benjamin Franklin
- B John Adams
- C Thomas Jefferson

2. Autor doktrine koja je nalagala izolaciju SAD-a od Europe bio je predsjednik:

- A Ulysses Grant
- B Rutherford Hayes
- C James Monroe

3. Abraham Lincoln ubijen je:

- A na ulici
- B u Bijeloj kući
- C u kazalištu

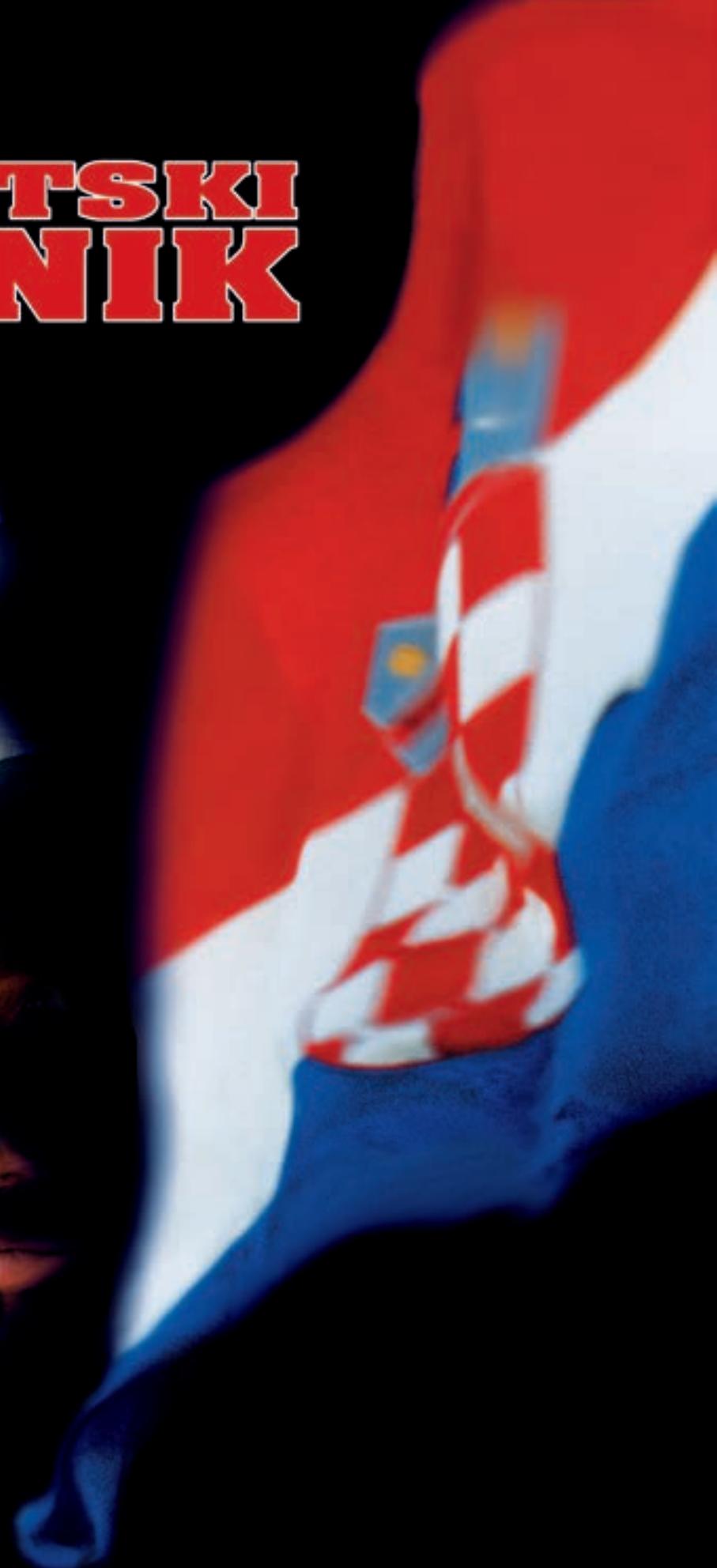
4. Jedini američki predsjednik koji je po vjeroispovijesti bio katolik:

- A Franklin Roosevelt
- B Harry Truman
- C John Kennedy

5. Prije nego što je postao političar, bio je holivudski glumac:

- A Bill Clinton
- B Ronald Reagan
- C Jimmy Carter

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr